

Literárně činní členové a příznivci kapucínského řádu v Čechách

Miroslav Pacifik Matějka

Úvodní slovo

Tento příspěvek je pokračováním volného cyklu archivních studií o Provincii kapucínů v ČR, jejíž archivní fond je na základě smlouvy o úschově spravován Národním archivem.¹

Dne 13. 11. 1599 dorazili první čtyři kapucíni z početnější misijní výpravy v čele se sv. Vavřincem z Brindisi do Prahy a byl ustanoven Česko-rakousko-štýrský generální komisariát se sídlem v Praze. Dne 25. 4. 1608 byl komisariát rozdělen na samostatné generální komisariáty Štýrský a Česko-rakouský. Dne 1. 7. 1618 byl Česko-rakouský generální komisariát povýšen na provincii, která byla dne 28. 4. 1673 rozdělena na Rakousko-uherskou a Českomoravskou. Od Českomoravské provincie byla 17. 8. 1754 oddělena Slezská kustodie, která v r. 1810 zanikla (krátké období samostatné České provincie a Moravské provincie opomímám). Konečně pak dne 22. 9. 1997 na základě rozhodnutí provinční kapituly, změnila provincie název na „Provincie kapucínů v ČR“.

Prvotním cílem této archivně bibliografické studie je zachytit literární činnost jednotlivých osobností vzhledem k Provincii kapucínů v ČR. Není zde podána kompletní životopisná informace a také seznamy děl jsou limitovány možnostmi kapucínských archivních pramenů a kapucínských knihoven. Nelze proto vyloučit, že unikly rešerší některé knihy nebo rukopisy psané anonymně. Z nekapucínských pramenů byl konzultován zvl. Knihopis českých a slovenských tisků a Souborný katalog České republiky v Národní knihovně ČR. Rok vydání některých děl není znám, a proto jsem se rozhodl řadit knihy abecedně bez ohledu na rok vydání. Literárně činní kapucíni jsou naopak řazeni podle data oblačky, v případě shody pak podle data narození.

¹ Srov. mé předchozí studie Matějka, Pacifik M.: Seznamy představených kapucínských klášterů podřízených provincialátu v Praze. *Paginae historiae* 13, 2005, s. 140–269; týž: Seznam provinciálů, definitorů a ostatních představených správních jednotek kapucínského řádu s historickým sídlem v Praze (a Vídni). *Paginae historiae* 14, 2006, s. 261–343. V těchto dvou předchozích příspěvcích čtenář najde podrobnější informace také o dějinách Provincie kapucínů v ČR. Proto se zde omezím pouze na základní data.

Tento spíše zkratkovitý seznam knih vydaných členy Českomoravské provincie řádu Menších bratří kapucínů (dnes Provincie kapucínů v ČR) či prostřednictvím této provincie navazuje na článek Otto Kamshoffa,² který je patrně prvním vědeckým článkem na toto téma v Čechách. Dále navazují na průkopnické dílo kapucína Vavřince Rabase, který však téma „kapucíni-spisovatelé“ pojednává pouze heslovitě a omezuje se spíše jen na výčet významnějších jmen, která doplňuje odkazem na namátkou vybrané knihy či rukopisy, aniž by se pokoušel o úplný seznam.³ Pochopitelně též uvádím odkazy na vůbec první rejstřík kapucinských spisovatelů, kterým je studie Dionysia z Janova z roku 1680 (dále Dionysius Genuensis), jejíž druhé vydání vyšlo r. 1691. Z pozdějších doplňků cituji jen vydání Bernarda z Bologne (dále Bernardus Bononiensis) z roku 1747; poslední doplněná reedice Jana Marie z Regensburgu (dále Joannes a Ratisbona) vydaná roku 1852 v Římě se bohužel nenachází v KPK ani v Národní knihovně.⁴ Pro pozdější autory byl rovněž využit rukopisný seznam „Consignatio operum a P. Victorio Carolothermensi partim compilatorum, partim in sermonem latinum translatorum, quae omnia in Bibliotheca claustrali Pragae in Hradschin asservantur“ (dále Consignatio operum), uložený v generálním archivu kapucinského řádu v Římě.⁵

Příslušné odkazy na dřívější literární zmínky o kapucinských spisovatelích jsou uvedeny vždy v poznámce hned za jejich jménem. Zapracovány jsou dochované archivní rukopisné zprávy uložené v Generálním archivu řádu Menších bratří kapucínů v Římě.⁶ Je též vzato v úvahu svědectví provinčních análů⁷ uložených v Provinční knihovně Provincie kapucínů v ČR v Praze (dále KPK). A konečně je třeba zmínit, že část citované literatury nebo odkazy na ni je též roztroušeně doložena poznámkami v osobních složkách bratří kapucínů, uložených v prvním oddělení Národního archivu v Praze.⁸

² Kamshoff, Otto: Schriftsteller der böhmischen Kapuzinerprovinz. Mitteilungen des Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen (MVGDB) 50, 1912, s. 281–285.

³ Rabas, Vavřinec: Řád kapucinský a jeho působení v Čechách v 17. století. Praha 1938, s. 155–163: §3: Kapucíni – spisovatelé.

⁴ Srov. Dionysius Genuensis: Bibliotheca scriptorum ordinis Minorum Sancti Francisci Capuccinorum. Genova 1680 (druhé rozšířené vydání tamtéž 1691). Doplnky vydal: Bernardus a Bononia (dále Bernardus Bononiensis) roku 1747 v Benátkách a Joannes M. a Ratisbona (dále Joannes a Ratisbona) roku 1852 v Římě (Joannes Maria de Regensburg: Catalogus scriptorum Ordinis Minorum S. Francisci capuccinorum ab anno 1747 usque ad annum 1852: sive appendix ad Bibliothecam scriptorum Capuccinorum a P. Bernardo Bononiensis ejusdem Ordinis editam anno 1747. Roma 1852). Základní informace o Dionýsovi z Janova in Lexicon Capuccinum. Promptuarium Historico – Bibliographicum Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum (1525–1950), Roma 1951, sl. 507.

⁵ Srov. pozn. 52.

⁶ Viz Generální archiv OFMCap., fond G 24, sekce IX.

⁷ Srov. Annales Capucinorum Provinciae Bohemo-Austriaco-Styriacae, sv. I-XXIII, Provinční knihovna Provincie kapucínů v ČR [dále KPK], rkp. 390–412.

⁸ Národní archiv (NA), fond Kapucíni – provincialát a konventy (dále ŘK), spisy, inv. č. 31.

V této studii dochází rovněž ke korekci nepřesností ve jménech autorů analů, jak se je pokusil identifikovat konzistorní archivář František Tischer (dále Tischer). Základní informace o všech výše uvedených autorech jsou uvedeny na příslušných místech v biografické poznámce před seznamem jejich knih. U Dionysia z Janova, který je prapříčinou vzniku této studie, uvedu alespoň následující: Je to kapucín z Janovské provincie, příjmením Tassorelli, nar. 1636, obláčka 1651, zemřel 1695.

Pro vyhledávání dochovaných knih je klíčovou pomůckou mezinárodní kapucínský webový portál OPAC <http://www.ibisweb.it/bcc/>, který umožňuje on-line vyhledávat knihy uložené v kapucínských knihovnách na celém světě (nabízí vyhledávání v italštině, angličtině, němčině, francouzštině, španělštině, portugalštině, polštině a arabštině) a aktuálně je v něm k vyhledání 744.055 knih ve 28 knihovnách světa. Součástí portálu je pochopitelně i KPK a počet knihoven zapojených do projektu stále roste.

Z velké části jsou dochované knihy uloženy v KPK. Příslušné signatury KPK nejsou uvedeny z bezpečnostních důvodů a zvláště proto, že některé knihy jsou v knihovně uloženy v mnoha exemplářích na roztroušených místech a pravděpodobně tedy v dohledné době dojde k ucelení fondu a k revizi jejich signatur. Jména autorů v databázích rozličných kapucínských knihoven světa zatím nejsou uváděna jednotně, ačkoli na úrovni generální knihovny řádu Menších bratří kapucínů (Roma-Bravetta) již existuje jednotný seznam autorů a instrukce o jednotném způsobu jejich zápisu.

Pro potřeby tohoto článku byla zvolena citace pomocí originální české nebo německé či italské formy řeholního jména spolu s příjmením, za kterou ve složené závoce následuje obvyklá forma latinské varianty jména. Důležité novum této práce spočívá ve skutečnosti, že mé dřívější výzkumy spojené s přípravami publikování předchozích dvou článků v *Paginae* umožnily uvést mnohé z literátů jejich příjmením. U jmen autorů je v kulaté závorce uvedeno křestní jméno, pokud je známo. Jména cizích měst a míst v bibliografických citacích a lokalitách místa původu jsou zásadně uváděna v originálním nepočestěném tvaru, jména česká jsou naopak zásadně uváděna česky a nikoli latinsky. Při verifikaci českých místních názvů je využito úředních rejstříků platných pro příslušné období.⁹

Co se týká příjmení, je pokládáno za metodicky nepřijatelné modernizovat jejich pravopis, ale příjmení autorů jsou uvedena dle rodného listu (tedy např.

⁹ Pro identifikaci českých míst byly užity tyto prameny: Orts-Repertorium für das Königreich Böhmen. Prag 1913; Strassenkarte. nakl. Höfer-Verlag (2-sprachig); mapy CS 001, CS 002, CS 003, CS 004, CS 005, CS 006, PL 002, PL 006, PL 007. Dietzenbach 2003-2010; Vollständiges Ortscharften-Verzeichniss der im Reichsrathe vertreteten Königreiche und Länder, Wien 1892; Hosák, Ladislav. Historický místopis země Moravsko-Slezské. Praha 2004; Sedláček, August. Místopisný slovník historický Království českého. Praha 1998; Statistický lexikon obcí České republiky 2005. Praha 2005; Statistický lexikon obcí České republiky 2007. Praha 2007; Index českých onym. Praha 2006

Hlawaczek a nikoli Hlaváček nebo Matiegka a nikoli Matějka), i když to v některých případech neodpovídá jejich vyslovované podobě (g = j, cz/cz = č, sch = š, ie = ě, ck = k, w = v apod.).

Obecně bylo předmětem diskuse v jakém tvaru citovat jednotlivá jména. Vzhledem k tomu, že v naší literatuře je způsob citace až na vzácné výjimky nejednotný a způsob, jakým cituje dr. Vavřínc Rabas je nutno dnes označit již jako zastaralý, nevědecký a nepřijatelný, za standardní tvar je považována latinská forma, tak jak je uváděna v Katalogu, rkp. č. 37 (NA, fond Kapucíni – provincialát a konventy) a v knize Bernarda z Bologne. Tato podoba je vždy uvedena ve složené závorce za zjištěitelnou originální podobou jména. Aby však český čtenář nebyl zmaten co do identifikace osob, jsou na začátku bibliografické informace (výjimečně v poznámce) uvedeny také jiné významnější formy jména, jak se vyskytují v české literatuře.

U žijících osob je z důvodu ochrany osobních dat omezeno datum narození na rok a místo narození je nahrazeno místem původu.

Číslo v hranaté závorce za jménem spisovatele označuje číslo kartonu fondu ŘK, spisy, inv. č. 31, v Národním archivu, kde je uložena osobní složka. Osobní složky však zřejmě byly zakládány až v rámci josefínských reforem, a proto je nacházíme až u bratří, kteří vstoupili do řádu kolem roku 1770. V případě, že se složka v archivu nenachází, je příslušné číslo archivní krabice nahrazeno číslem [000]. Někdy ovšem chybí osobní složka i u kapucínů žijících v okamžiku násilného potlačení provincie v roce 1950 nebo ze složky zůstal jen obal obsahující jednu či dvě vcelku bezvýznamné archiválie, protože obsah spisu v době nesvobody protiprávně konfiskovala a dosud nenavrátila státní tajná bezpečnost.

Čísla rovněž nemají osobní složky žijících a nedávno zemřelých bratří, protože tyto se ještě nacházejí v Příručím archivu kapucínů při provincialátu Provincie kapucínů v ČR v Praze. V takovém případě je v hranaté závorce uvedena značka PAK.

Za významné novum této studie považují rovněž seznam archivářů a analistů založený na pečlivém studiu seznamů v provinčních análech. Tento seznam je mnohem širší než odpovídající identifikace v citovaných studiích Vavřínce Rabase z roku 1938 i Františka Tischera z roku 1907. Také v tomto případě je novinkou mého článku, že příslušné osoby jsou poprvé publikovány i s přijmením a na rozdíl od Vavřínce Rabase jsem provedl důslednou identifikaci míst narození a jejich překlad přes němčinu z latiny.

Pokud se v minulých staletích mluvilo v kapucinském řádu o vnější činnosti bratří, prakticky vždy se měl na mysli apoštolát, ať už to bylo zpovídání a kázání během lidových misí nebo prostě jen dialog bratří laiků s nejprostšími lidmi např. během sběru almužen nebo při návštěvě chudých s cílem povzbudit je v životě podle víry. Nicméně mnozí z bratří potřebovali ke své činnosti dosti vysoké vzdělání, zvláště ti, kteří vedli učené disputace se vzdělanými jinověrci, odcházeli na misie do Asie a Orientu nebo se pohybovali na poli diplomacie či jako vychovatelé nebo kaplani v šlechtických rodinách. Proto je pochopitelné, že v souvislosti s těmito aktivitami se bratří pochopitelně zajímali i o nejrůznější vědecké a humanitní obory, které se mohly zdát užitečné, jako např. astronomie, lékařství, jazykověda, filozofie, školství, umění apod.

Zvláště v 16. a 17. století spolu s vynálezem knihtisku cítily katolické řády potřebu reagovat na četné edice protestantských knih, vydávaných ve velkých nákladech. Proto i kapucíni spolu s jinými řeholními řády rychle pochopili význam apoštolátu tištěného slova, které mohlo proniknout i do samot, kam nemohli přijít osobně. Mezi kapucínskými literáty najdeme především lidové kazatele, kteří pochopitelně psali modlitební a rozjímavé knihy pro prosté lidi. Najdeme zde však také literáty, kteří usilovali oslovit vzdělané panstvo, jež často rozhodovalo o víře svých poddaných, či podkopat pádnost argumentů nepřátelských kazatelů.

I když byl učiněn pokus zachytit všechny kapucíny, od nichž se zachovala nějaká literární pozůstalost, je mimo možnosti této práce zabývat se rozbořem jednotlivých knih. Je proto podán jen stručný životopis každého literáta následovaný seznamem děl, které se mi podařilo dohledat. Pro případné doplňky a opravy jsem samozřejmě otevřený.¹⁰

Studie je formálně rozdělena do tří částí: První část vyjmenovává zjištěné autory rukopisných pramenů (doplněn je související seznam archivářů dohledatelných v kapucínských archivních pramenech), druhá část pojednává o jednotlivých autorech tištěných knih, ve třetí části pak jsou zmíněni dva významnější nekapucínští autoři knih a vědeckých článků o Českomoravské provincii Menších bratří kapucínů. Důvodem pro výběr těchto dvou autorů je skutečnost, že Dr. František Tischer se podrobněji zabývá otázkou autorství analů (jeho nepřesné určení autorství dvěma lidem jsem rozdělil mezi více autorů) a Otto Kamshoff je zase první, kdo se pokusil sepsat seznam literárně činných kapucínů Českomoravské provincie.

Zvolené rozdělení pochopitelně má za následek, že několik autorů je opakovaně uvedeno v části jedna i dvě. Považuji také za vhodné uvést, že ve druhé části byla rozhodujícím kriteriem snaha o úplnost autorů, proto jsou zde vedle vědecky pišících badatelů také autoři lidových kázání a rozličné beletrie.

Autoři rukopisných pramenů

V této první části používám opačného řazení než v části druhé pojednávající o spisovatelích tištěných knih. Zde se totiž často dělí více lidí o autorství jediného rukopisu. Proto nejprve uvedu jméno rukopisu a pak teprve výčet jeho autorů.

rkp. A (1599–1777): PROTOCOLLUM SEU LIBER PROVINCIAE¹¹

Tento rukopis pojednává o dějinách řádu od uvedení do Čech až do roku 1674 a je patrně vůbec nejdůležitějším pramenem pro poznání raných dějin Provincie.

¹⁰ Záměrně ovšem opomímám rukopis uložený v archivu brněnského kláštera: *Protocolum Rerum Memarabilium Utriusque Brunensis in particulari nec non Almae Provinciae Bohemiae & Totius Ordinis Capucinatorum in comuni... etc.concinnatum* (1771) (bez sign.) (1643–1773), protože tento rukopis ani jeho podstatná část nejsou dílem jednoho autora, jeho pisatel není znám a navíc je do značné míry pouze výtažkem z provinčních analů.

¹¹ *Protocolum seu liber provinciae*, NA, fond Kapucíni – Provincialát a konventy (ŘK), rkp. 092; srov. Tischer, František (dále Tischer): Uvedení řádu Kapucínů do Čech okolo

Protokol vznikl zřejmě někdy v letech 1655–75. Jeho autorem je P. Julian Wallensheimb. Rukopis je významný tím, že byl předlohou pro sepsání I.–V. svazku Análů.¹²

[1] Julian WALLENSHEIMB {*Julianus Thuringus Salisburgensis*}

Narodil se Salcburku. Datum narození není známo. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 3. 9. 1631 v Kremži (Krems). Byl knězem. Roku 1652 byl misionářem v Dolních Rakousích. Zemřel 15. 8. 1675 v Praze na Hradčanech. Pozdější kronikář P. Lucián o Julianovi ze Salcburku píše: Byl to muž vynikající zbožností a horlivostí pro katolickou víru.

rkp. B (1599–1786): ANNALES CAPUCINORUM PROVINCIAE BOHEMO-AUSTRIACO-STYRIACAE¹³

(Jedná se o rukopisný pramen, sestávající z 23 svazků pro léta 1599–1787. Na jeho vzniku se podílelo několik redaktorů, jejichž jména zde následují. Největší část této provinční kroniky však sestavil dlouholetý analista P. Lucián z Prahy).

[1] Hilarius (---) ze Schongau {*Hilarius Schöngaviensis Bavarus*}

Datum narození není známo. Do řádu vstoupil 7. 10. 1665 ve Freisu. Byl knězem. Po 36 let byl kazatelem ve Vratislavi (Wrocław). Zemřel 29. 4. 1726 v Praze na Hradčanech. Jako kronikář je v seznamech uváděn v letech 1697–1717. Je vůbec první, kdo má uveden tento titul. Archivář v jeho době ještě uváděn není. Patrně tuto roli plnil jeden ze dvou osobních sekretářů provinciála.

[2] Ludvík Antonín (František) CŽEPPANY {*Ludovicus Antonius Iglaviensis*}

Ludvík Ant. Čepaný (z Jihlavy) se narodil 28. 9. 1668 v Jihlavě. Do kapucinského řádu vstoupil 22. 4. 1690 v Nise. Při vstupu do řádu absolvent církevního práva. Byl knězem a dvakrát provinčním definitorem. Zemřel 7. 5. 1732 v Brně. Analistou byl v letech 1717–20 a 1723–26. Tento muž, když byl zvolen provinciálem, přiměl provinční kapitolu roku 1714 k přijetí rozhodnutí obnovit práce na pamětních knihách jednotlivých konventů a nařídil, aby se všechno řádně a pečlivě zaznamenávalo a vedlo. V tomto rozhodnutí je třeba vidět základ k psaní většiny klášterních kronik Českomoravské provincie.¹⁴

[3] Dorotej (Maciej) FISCHER {*Dorotheus Nissensis*}

Dorotej Fišer (z Nisy) se narodil se v Nise (Nysa), datum narození není známo. Do řádu vstoupil 16. 10. 1686 v Nise. Byl knězem. Zemřel 17. 10. 1730 ve Vratislavi (Wrocław). Provinčním analistou byl v letech 1720–23.

roku 1600 (dále Tischer). Věstník Královské České Společnosti Náuk, třída Filozoficko-jazykozpytná, s. 16

¹² Srov. Tischer, s. 14.

¹³ Annales Capucinatorum Provinciae Bohemo-Austriaco-Styriacae, sv. I–XXIII (1599–1786) (dále Annales Provinciae), Provinční knihovna Provincie kapucínů v ČR (dále KPK), rkp. 390–411. O jejich původu viz Tischer, s. 14–16; Šimák, Josef Vítězslav: Feuilleton ze dne 10. 11. 1928. Národní listy; Rabas: Řád kapucinský, s. 4, pozn. 9.

[4] Lucián (Jan) HLAWACZEK {*Lucianus Pragensis*}

Lucián Hlaváček (z Prahy) se narodil 12. 5. 1683 v Praze. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 11. 11. 1699 v Mostu. Byl knězem. Po skončených domácích studiích byl jmenován nejdříve kazatelem, pak lektorem filozofie (Brno a Chrudim: 1713–17), lektorem teologie (Praha Hradčany: 1717–23). V letech 1723–26 je provinčním definitorem, následně 1726–31 provinčním vikářem, a poté 1731–34 provinciálem. Zemřel 29. 4. 1736 v Praze na Hradčanech. Analistou byl jmenován rozhodnutím provinční kapituly slavené roku 1726 v Brně a byl pověřen úkolem uspořádat všechny písemné záznamy Provincie. Prohlédl tedy archiválie Hradčanského kláštera a vyžádal si také archiválie jednotlivých klášterů a vyptal se pamětníků na události ze starších dob. Vyžádal si rovněž opisy listin o kapucínech z arcibiskupské konzistoře, ze zemských desek a od hradčanského magistrátu.¹⁵ Navzdory všem funkcím se činnosti kronikáře věnoval až do své smrti roku 1736. Během deseti let své činnosti stihnul uspořádat 12,5 svazku Annálů (1599–1701). Použil přitom rukopisu »Protocollum seu liber provinciae«, který byl základem pro I.–V. svazek Annálů. Sám však text nepsal. Písařem byl pozdější archivář Beatus (Matěj Maxmilián) RUDOWSKY.¹⁶

[5] Beatus (Matěj) Maxmilián RUDOWSKY {*Beatus Teinicensis*}

Beatus Rudovský (z Horšovského Týna) se narodil 5. 11. 1687 v Horšovském Týně, a do řádu vstoupil 16. 8. 1708 v Mostu, byl knězem. Zemřel 12. 9. 1754 v Praze na Hradčanech. V letech 1726–38 napsal přesně polovinu z celé řady 23 svazků Análů, tj. dvanáct prvních svazků (1599–1700) a do třináctého svazku strany 1–209. Zbytek svého života věnoval P. Beatus pořádání archivu Provincie.

[6] Dionýz (Leopold) HAUPTMANN {*Dionysius Olomucensis*}

Dionýz z Olomouce se narodil 6. 10. 1704 v Olomouci. Do řádu vstoupil 19. 8. 1722 v Nise. Dož. sliby složil 19. 8. 1723. Byl knězem. Zemřel 8. 12. 1759 v Mikulově. Jako archivář uváděn v letech 1734–36. Jeho identifikace je ovšem nejistá, protože v Análech je zřejmě omylem uváděna osoba P. Donatus Otmochoviensis, která se v matrikách nevyskytuje. Dionýz Hauptmann bývá uváděn jako Dionysius Olomucensis.

¹⁴ Viz *Annales Provinciae*, díl I, s. XV, rkp. 403; srov. také NA, fond ŘK, sign. Prov. A, kart. 11.

¹⁵ Srov. *Aunales Provincial*, díl I, s. XV–XVI, rkp. 403. Provinční archivář Pavel Knespl klade snahu o vytvoření provinčních letopisů do kontextu dobové diskuse o Boveriových análech, na které pak navázali i další pokračovatelé: srov. Knespl, Pavel: *Dějiny archivu české provincie řádu Kapucínského*. Praha 1950, s. 6; Bovier, Zaccaria [Zaccaria Boverio da Saluzzo]: *Annales, sive Sacrae Historiae Ordinis Minorum Capuccinorum Sancti Francisci*, sv. I–II, Lyon 1632, 1639; Wadding, Lucas: *Annales Minorum in quibus res omnes trium Ordinum a sancto Francisco institutorum, ponderosius & ex fide afferuntur, & praeclara quaeque monumenta ab obliuione vendicantur*, sv. I–VII. Lyon 1627–1648; sv. VIII, Roma 1654.

[7] Serafín (Franciszek) MELCHER *{Seraphinus Capricollensis}*

Serafín z Hlucholaz (Glucholazy) se narodil 16. 8. 1693 v Hlucholazech (Slezsko). Do řádu vstoupil 3. 6. 1711 v Nise. Byl provinčním definitorem (1734–37), provinčním vikářem (1737–40), provinciálem (1740–43, 1746–49, 1752–54), generálním ministrem řádu (1754–61). Zemřel morem 24. 10. 1763 v Mělniku. Jako kronikář byl činný patrně v letech 1736–40. Již předtím ale byl redaktor osmi svazků Análů počínaje od roku 1705.¹⁷ Jeho pomocníkem byl zřejmě opět archivář Beatus Rudowsky.

[8] Andronik (František) GEDECK *{Andronicus Neo Tischinensis}*

Andronik Jedek (z Nového Jičína) se narodil 29. 1. 1699 v Novém Jičíně. Do řádu vstoupil 14. 11. 1716 v Nise. Byl knězem. Zemřel 5. 10. 1771 v Brně. Byl provinčním definitorem (1740–46) provinčním vikářem (1749–54), provinciálem (1754–59). Jako kronikář je v seznamech Análů uváděn v letech 1740–51. Jeho pomocníkem zřejmě byl opět archivář Beatus Rudowsky.

[9] Klétus (Baltazar) KRESTA *{Cletus Moravus Freybergensis}*

Klétus z Příboru se narodil se 5. 1. 1693 v Příboru. Do řádu vstoupil 22. 11. 1712 v Mostu. Byl knězem. Zemřel 27. 10. 1759 v Praze na Hradčanech. Jako kronikář je uváděn v letech 1752–58. K psaní Análů dostal však pověření již v roce 1747.¹⁸ Archiváři, kteří mu v jeho práci jistě pomáhali, byli v té době Elzear (Matěj) MATIEGKA (1752–58) a Rembert (Tomáš) TICHÝ (1758–61).

[10] Elzearius (Matěj) MATIEGKA *{Elzearius Porzicensis}*

Elzearius Matějka (z Poříčí) se narodil 8. 2. 1703 v Poříčí. Do řádu vstoupil 16. 5. 1721 v Mostu. Byl knězem. Zemřel 8. 8. 1758 v Praze na Hradčanech.

[11] Rembert (Tomáš) TICHÝ *{Rembertus Skuczensis}*

Rembert Tichý (ze Skutče) se narodil 12. 10. 1707 ve Skutči. Do řádu vstoupil 6. 7. 1728 v Opočně. Byl knězem. Zemřel 31. 1. 1763 v Praze na Novém Městě.

Pro léta 1761–69 již jména kronikářů neznáme. Známe pouze jména archivářů, kteří dost možná byli současně i kronikáři: Ivan (Dominik) JAKSCH (1761–67?), Rogát (Jiří) PLECH (1767?–69) (viz Příloha o archivářích a sekretářích).

[12] Auxilín (Antonín Josef) STARCKE *{Auxilinus Wellnicensis}*

Auxilín z Velenic se narodil 8. 7. 1732 ve Velenicích. Do řádu vstoupil 7. 11. 1753 v Mnichově Hradišti. Byl knězem. Zemřel 22. 5. 1781 v Praze na Hradčanech. Podle kroniky kláštera v Praze na Hradčanech usuzujeme, že je autorem téměř celého

¹⁶ Srov. Tischer, s. 15–16.

¹⁷ Srov. Annales Provinciae, sv. XIII, s. 211.

¹⁸ Viz zplnomocňující list z Říma datovaný 3. 7. 1747; srov. Annales Provinciae, sv. XIII, s. 211–212. Zajímavým detailem je skutečnost, že dostal dispens od povinnosti chůru, aby se mohl soustavněji věnovat práci (viz Annales Provinciae, sv. XIII, s. 211). Za upozornění na tuto informaci děkuji Mgr. Petru Petřivalskému OFMCap (viz diplomová práce Mgr. Petra Petřivalského: Počátky kapucínů v Olomouci ve světle řádových narativních pramenů, CMTF UP Olomouc, 2008, s. 14)

rejstříku k XVIII. dílu Análů a také Indexu Rerum totius Archivi.¹⁹ Krom toho sepsal také celý XIX., XX. a XXI. díl, dále pak část dílu XXII. (tedy nejméně do roku 1766). Analistou byl pravděpodobně v letech 1769–81. Tento analista je rovněž autorem kroniky Hradčanského kláštera, která je výběrem z Análů. U II. dílu je však autorem pouze do roku 1779. Zbývající část II. dílu a díl třetí, založený 1887, je již dílem zatím neurčených tří pisatelů.

V dalším období již tápeme, protože výslovné písemné podklady chybí. Známe jen jména archivářů, kteří dost možná byli současně i kronikáři:

rkp. C (1597–1785): PROTOCOLLUM SEU HISTORIA DOMESTICA CONVENTUS HRADSCHINENSIS,²⁰

sv. I–III,

Autorem je Auxilín Starcke (viz výše) a další tři neurčení autoři. Uloženo je v KPK, rkp. 543–545

rkp. D (1599–1831): COMPENDIUM HISTORIAE ORDINIS FRATRUM MINORUM SANCTI FRANCISCI CAPUCINORUM NUNCUPATORUM

Rukopis je z roku 1831. Důležitý je mj. tím, že na s. 9–10 obsahuje seznamy provinciálů z let 1618–1833 vč., bez sign. uložen je v PAK. Autorem rukopisu je Řehoř Seipel (viz níže).

rkp. E (1599–1836): PROTOCOLLUM ORDINIS MINORUM SANCTI PATRIS FRANCISCI CAPUCINORUM NUNCUPATORUM ALMAE PROVINCIAE BOHEMIAE ET MORAVIAE

Jedná se o rukopis bez sign. uložený v PAK. Rukopis byl sepsán v Sušici v letech 1835–36 Rukopis užívá jako pramen výše zmíněné Compendium. Důležitý je tím, že na s. 18–31 obsahuje seznamy provinčních definitorií a data volebních kapitul v intervalu 1606–1836 vč. Autorem rukopisu je Řehoř Seipel (viz níže).

Řehoř (František) SEIPEL {*Gregorius Chrastensis*}

Řehoř z Chrástu se narodil 19. 9. 1786 v Chrástu. Do řádu vstoupil 5. 11. 1808 v Praze na Hradčanech. Studia absolvoval v Praze na Strahově r. 1813. Oblečen byl „s povolením Gubernia“. Doživotní sliby složil 20. 9. 1810. Na kněze byl vysvěcen 15. 8. 1813 v Praze. Zemřel 7. 3. 1837 v Sušici. Provinčním sekretářem byl v letech 1831–36. Je autorem výše jmenovaných rukopisů (D a E).

rkp. F (1613–1764): LIBER MEMORABILIUM NOTATU DIGNORUM QUAE CONTINGERUNT A PRIMA NOSTRI OLOMUCENSIS MONASTERII FUNDATIONE ET QUAE CONTINGENT FUTURIS TEMPORIBUS, INCEPTUS ANNO MDCLXXXV AB ADMODUM VENERANDO PATRE DEMETRIO GYNSBURGENSI SVEVO TUNC TEMPORIS LOCI GUARDIANO

¹⁹ Srov. Protocolum seu Historia Domestica Conventus Hradschinensis, KPK, sv. I, rkp. 543, s. 134. Za cenné upozornění na tuto informaci vděčím br. Petru Petřivalskému, OFMCap.

²⁰ Idem, sv. I–III, KPK, rkp. 543–545.

Prvním autorem rukopisu (F) je olomoucký kvardián Demetrius z Günzburgu. Ten však rukopisy pouze založil a psal je v letech 1684–1686. Dalšími autory (v neidentifikované míře) byli jeho nástupci v úřadě olomouckého kvardiána (blíže určení autorství ponechávám odborníkům na textovou a literární kritiku). Uloženy jsou v Zemském archivu Opava, pobočka Olomouc, fond Kapucíni Olomouc, inv. č. 5 a 6.

rkp. G (1613–1922): HISTORIA DOMESTICA A PRIMA OLOMUCENSIS MONASTERII FUNDATIONE INCHOATA ANNO 1685 AB ADMODUM VENERANDO PATRE DEMETRIO GYNSBURGENSI SVEVO TUNC TEMPORIS LOCI GUARDIANO Autor rukopisu je nejistý.

Demetrius (---) z Günzburgu {*Demetrius Gintzburgensis*}

Datum narození není známo. Do řádu vstoupil 7. 8. 1639 ve Welsu, v Olomouci působil 1684–86, zemřel 17. 8. 1695 v Praze-Hradčanech.

rkp. H (1652–1783): ARCHIVUM CONVENTUS PATRUM CAPUCINORUM TEINICII REDACTUM IN ORDINEM CURA ET OPERA PATRIS VICTORII CAROLO-THERMENSIS PRESENTI TEMPORE GUARDIANI

Také v tomto případě autor rukopis pouze založil, dalšími autory byli velmi pravděpodobně již jeho blíže neidentifikovaní nástupci v úřadě kvardiána. Rukopis je uložen v KPK pod sign. rkp. 119.

Viktor (Jan Nep. Jiří) LIPPERT {*Victorius Carolothermensis*}

Viktor z Karlových Varů se narodil 15.12.1728 v Karlových Varech; do řádu vstoupil 11. 12. 1744 v Mostu, zemřel 25. 1. 1797 v Praze-Hradčanech. Rukopis »H« psal v letech 1768–69.

Pisatelé tištěných knih

Dílo neznámého autora České provincie [000]²¹

Následující dvě knihy formálně doplňují rukopisný životopis kapucína P. Valeriana de Magni sepsaný P. Mikulášem Barsottim a Ludvíkem ze Salice.

Narratio veridica de morte ejusdem P. Valeriani Magni Capuccini. München 1662; Responsio apologetica pro R.P. Valeriano Magno Capuccino Missionario Apostolico et Socii ad Libellum Anno 1661 sub nomine Celsissimi Principis Hernesti Haßiae Lantdgravii editum et Herbipoli impressum. München 1662.

Lorenzo (Giulio Cesare) RUSSO [000]²²{*Laurentius a Brundisio*}

Sv. Vavřinec z Brindisi se narodil 22. 07. 1559 v italském Brindisi. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 19. 2. 1575. Je prvním představeným Česko-

²¹ Srov. Dionysius Genuensis, s. 36 a 37; Bernardus Bononiensis, s. 17; Kamshoff, s. 285; Rabas, s. 158.

²² Srov. Dionysius Genuensis, s. 318–321; Bernardus Bononiensis, s. 166–168; Rabas, s. 156–158. Pro bližší seznámení s postavou sv. Vavřince z Brindisi jsou zvláště důležité knihy: Cargnoni, Costanzo: Po stopách kapucínských svatých. Kostelní Vydří 2007; Claudio da Solesino: L'Apologetica di S. Lorenzo da Brindisi. Originalità. Studio storico-critico

-rakousko-štyrského generálního komisariátu a uvedl kapucíny do Čech a položil základy k samostatné provincii. V průběhu roku 1600 založil konventy ve Vídni a ve Štyrském Hradci a v říjnu 1601 významně přispěl k vítězství katolických vojsk u Bělehradu. Do Prahy přišel dne 13. 11. 1599 jakožto generální definitor (gen. definitor v letech 1596–99, 1599–1602, 1613–18, 1618–25) z pověření generální kapituly řádu a na žádost pražského arcibiskupa Zbyňka Berky z Dubé. Bývá citován jako Laurentius a Brundisio / Vavřínek z Brindisi. Rodem je Neapolitán šlechtického původu, člen Provincie Benátské. Byl provinciálem Provincie Toskánské (1589–92), Benátské (1594–97), Švýcarské (1598–1599) a Janovské (1613–16), generálním definitem (1596–99, 1599–1602, 1613–18, 1618–19), generálním komisařem v Česko-rakousko-štyrském komisariátu (1599–1602, 1608–13) a generálním ministrem (1602–05). V roce 1601 byl vojenským kaplanem v Uhrách. V letech 1607–1609 napsal své nejvýznamnější apologetické dílo *Lutheranismi hypotyposis*. V letech 1614–1619 podnikl několik diplomatických misí. Dne 22. 7. 1619 v Madridu zemřel a jeho tělo bylo převezeno do města Villafranca del Bierzo v Galicii a pohřbeno v klášteře bosých františkánek. Pius VI. jej dne 23. 5. 1783 prohlásil blahoslaveným a papež Lev XIII. jej kanonizoval dne 8. 12. 1881. V letech 1928–1956 byl vydán soubor jeho díla (*Opera omnia*), na základě kterého ho papež Jan XXIII. prohlásil dne 19. 3. 1959 učitelem církve s čestným titulem »Apoštolský učitel«. Jeho díla jsou natolik četná, že je není možno citovat kompletně. Uvedu jen výběr těch nejdůležitějších obsažených v *S. Laurentii a Brundisio ordinis FF. Min. S. Francisci Capuccinorum Opera omnia* (dále jen: *Op. omn.*), sv. I–X, Padova, 1928–56. Díla P. Vavřínce lze rozdělit do čtyř skupin: 1. knihy homiletické, tj. soubory kázání na liturgické doby a svátky svatých a dále pak mariologický traktát o prerogativách Matky Boží a její roli v dějinách spásy; 2. knihy exegetické, tj. výklady Bible (výklad na prvních 11 kapitol Genese a kabalistický výklad hebrejského jména Božího); 3. knihy polemické věnující se náboženské polemice s protestantskou reformou; 4. knihy autobiografické, kde vypráví o událostech prožitých ve střední Evropě v letech 1599–1612. Pro české prostředí jsou zvláště důležité knihy *Lutheranismi Hypotyposis* a *De Rebus Austriae et Bohemiae*, v nichž velmi důležitou úlohu hraje Praha a její historicko-náboženské prostředí.

Dílo: *Op. omn.*, sv. I, *Mariale*. Padova 1928; *Op. omn.*, sv. II, *Dissertationes adversus Lutherum et Layserum* latine, hebraice et graece exaratae (= *Luthera-*

(*Miscellanea Laurentiana*, sv. III). Venezia 1959; Jérôme de Paris: *La doctrine mariale de saint Laurent de Brindes*. Étude théologique. Roma 1933; Arturo da Carmignano: *San Lorenzo da Brindisi. Dottore della Chiesa universale (1559–1619)*. Sv. I–IV. Venezia 1963. Dále pak v češtině: [---]. *Život a působení svatého Vavřínce z Brindisi, kněze řádu kapucínského*. K slavnosti jeho svatořečení dne 8. prosince 1881. Dle německého rukopisu upraveno s použitím psané domácí historie řádu kapucínského v Praze, Praha 1881; Rabas, Vavřínek: *Sv. Vavřínek z Brindisi, zakladatel česko-moravské provincie řádu kapucínského*. Olomouc 1941; Rabas: *Řád kapucínský*, s. 3 (pozn. 6). 156–157; Matějka, Miroslav Pacifik: *Ne mečem a měšcem, ale bezbranností lásky* (dále *Ne mečem*). Velehrad 1999, s. 15–16, 23.

nismi Hypotyposis): část 1: Hypotyposis Martini Lutheri (Padova 1930); část 2: Hypotyposis doctrinae Lutheranae (Padova, 1931); část 3: Hypotyposis Polycarpi Laiserii (Padova 1933); Op. omn. sv. III: Explanatio in Genesim. Padova 1935; Op. omn. sv. IV: Quadragesimale primum. Padova 1936; Op. omn. sv. V: Quadragesimale secundum, část 1: Padova 1936; část 2: Padova 1939; část 3: Padova 1940; Op. omn. sv. VI: Quadragesimale tertium. Padova 1941; Op. omn. sv. VII: Adventus. Padova 1942; Op. omn. sv. VIII: Dominicalia. Padova 1943; Op. omn. sv. IX: Sanctorale. Padova 1944; Op. omn. sv. X: Quadragesimale quartum, část 1: Padova, 1954; část 2: Sermones de Tempore adjectis opusculis – díl 1: De Rebus Austriae et Bohemiae (1599-1612), díl 2: De Numeris Amoris, Padova 1956.

Alexius hrabě SEGÁLA [000]²³{*Alexius Segala*}

Aleš ze Salò se narodil roku 1558 v italském Salò v rodině hrabat ze Segála. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil roku 1580. Byl to vynikající kazatel a proslavil se přísně pravověrnými asketickými knihami pro širokou veřejnost. Dlouhá léta působil i v Praze a během této doby vydal několik knih v češtině a němčině. Během svého pobytu v Brixenu zřídil bratrstvo pro modlitby za zemřelé a roku 1628 tam i zemřel.

Dílo: Bezpečná cesta do nebeského ráje. Praha, b.vr.; Nützliche Praktik, die Laster auszurotten. Köln 1631. (Tato kniha je překladem italského díla P. Aleše z Burgundska, Opere spiritali, Venezia 1673. Vyšlo péčí Jana Ludvíka Millera v češtině a němčině); Andächtige Übung, Und Auffopfferung dess bitterm Leydens und Sterbens unsers gecreutzigten Heylands, den Armen Seelen im Fegfeuer zu trost und Hülff, Auff alle Tag der Wochen aussgetheilet. Gezogen auss den Geistl. Büchern. Und auss dem Wällischen ins Teutsche übersetzt im Jahr 1660. Olomouc 1730; Wien 1773.

Valerián (Massimiliano) hrabě z MAGNI [000]²⁴{*Valerianus Magnus*}

Valerián Magni (z Milána) se narodil roku 1586 v Milánu, Když mu byly dva roky, přesídlil jeho otec císařský vyslanec Konstantin baron z Magni do Prahy, v naději, že se mu tak lépe podaří vymoci vrácení finanční půjčky poskytnuté císaři Maxmiliánovi. Peněz se zřejmě nedočkal, ale rodina se zde usadila v ital-

²³ Srov. Dionysius Genuensis, s. 5-10; Bernardus Bononiensis, s. 4-5; Rabas: Řád, s. 162; Lexicon Capuccinum. Promptuarium historico-Bibliographicum Ordinis Fratrum Minorum Capuccinorum (1525–1950) (dále Lexicon Capuccinum). Roma 1951, sl. 89, heslo: Alexius a Salò.

²⁴ Srov. Dionysius Genuensis, s. 460–471; Bernardus Bononiensis, s. 241–245; Rabas: Řád, s. 98–147, 158; Matějka, Miroslav Pacifik: Střípek z pobělohorské rekatolizace (dále Střípek). In: Čornejová, Ivana: Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci. Praha 2003, s. 114; Matějka: Ne mečem, s. 18. Blíže o pramenech k jednotlivým knihám viz Sousedík, Stanislav: Valerián Magni. Kapitola z kulturních dějin Čech 17. století. Praha 1983, s. 183. Viz i Wickart, Michael [Michael von Zug]: Bullarium Ordinis FF. Minorum S.P. Francisci Capucinatorum seu Collectio Bullarum, Brevium, Decretorum, Rescriptorum etc., quae a Sede Apostolica pro Ordine Capucino emanarunt (dále Bullarium). Roma 1746, sv. IV, s. 181 násl.

ské kolonii na Menším Městě pražském. Massimiliano vstoupil do řádu Menších bratří kapucínů 25. 3. 1602 ve Vídni, v roce, kdy byl posvěcen vůbec první klášter kapucínů v Čechách, v Praze na Hradčanech. Měl k nově přichozím velmi blízko, protože to všechno byli Italové. Bývá uváděn jako Valerianus Mediolanensis. Celá Evropa ho znala pod přezdívkou „dlouhý mnich“. Kázal německy, italsky, francouzsky a latinsky a několikrát si jej velmožové té doby vyžádali jako svého vyslance v důležitých diplomatických záležitostech. Zvláště proslulým se stalo jeho vystoupení v roce 1621, kdy zastupoval císaře Ferdinanda II. (1619–1637) a bavorského vévodu Maxmiliána (1598–1652) v Paříži, jako prostředník v právním sporu mezi Francií a Rakouskem. Jeho obratnost a strhující výřečnost mu tehdy u Francouzů vynesla, titul „Valerián Veliký“. V pozdějších letech pak stál P. Valerián v čele rady pro obnovu pražské univerzity; vyjednával v Římě o zřízení nových biskupství v Čechách. Doživotní sliby složil 16. 10. 1603 ve Vídni. Na kněze byl vysvěcen 21. 11. 1610 v Praze. Zemřel 29. 7. 1661 v Salcburku.²⁵

Dílo: Abtritt des Jesuiter-Ordens, von dem Geistlichen in das Weltliche: Allen christlichen Potentaten vorgestellt zur Wissenschaft, Warnung und mit ziemlicher Bitt, diesen schönen Orden in seinen ersten Christlichen Staat und Regeln des Stifters zu beschrenken. Gestellt durch Friederich Trewmann, (vydáno pod pseudonymem) Engelstatt 1765: NK ČR 65 E 7312); *Apologia Valeriani Magni contra imposturas Jesuitarum... cui accessit eiusdem epistola ad P. Ludovicum a Salice eiusdem ordinis* (pravděpodobně Dresden 1660), (Vyšlo bez udání místa a roku vydání, a dočkalo se mnoha vydání včetně překladů do národních jazyků a bylo příčinou Valeriánova uvěznění těsně před smrtí. Toto dílo se dekretem z 13. 1. 1665 dostalo na Index librorum prohibitorum spolu s dalšími čtyřmi Magniho listy). Z dalších vydání uvedu alespoň tyto: *Apologia Valeriani Magni Revisa Cum notabili augmento aliquot Epistolarum Contra Imposituras Jesuitarum. Ad maiorem gloriam Dei. Accessere itidem Monita privata Soc. Jesu novissima*, bez m. vydání, před 1661; *Pater Valeriani Magni Apologia Oder Verantwortung wieder Die Aufflagen der Jesuiten: Auß dem Latein verdeutschet; Sampt einer Zugabe Zweyer Brieffe so er diß Jahrs auß seiner Gefengnis abgehen lassen*, bez m. vydání, 1661; *De A catholicorum Credendi Regula Judicium nec Castigatum nec Confutatum... Immacolatae Mariae Virgini ex voto Sacrum*. Praha 1628, později v rozšířeném vydání pod názvem: *Judicium de A catholicorum et Catholicorum Regula Credendi* (viz níže); *De homine infami personato sub titulis M.*

²⁵ Významný je rukopisně zachovaný životopis Valeriána Magni in *Annales Provinciae*, sv. IV (rkp. 393), s. 330–426, srov. také NA, fond ŘK, sign. Prov. A, kart. 11.; KPK, rkp. 393. Důležité informace nacházíme také ve knihách: [---]. *Responsio apologetica pro R.P. Valeriano Magno Capucino Missionario Apostolico et sociis ad libellum anno 1661 sub nomine Celsissimi Principis Ernesti Hassiae Lantgravii editum et Herbipoli impressum*, München 1662 (dítko objasňuje jakou měl P. Valerián účast na konverzi známého Arnošta Hesenského; *Narratio veridica de morte eiusdem P. Valeriani Magni Capucini*. München 1662 (podává zprávu o posledních hodinách života P. Valeriána.); sv. Rabas: *Řád*, s. 158.

Jacosi Severi Medii. Wien 1654 (slavný protijezuitský pamflet, o křivdách, které Valeriánovi, dle jeho přesvědčení jezuité působili, a kterému se zvláště díky Paskalovu 15. polemickému listu dostalo velké proslulosti); De humani arbitrii libertate, ed. Beneš, Jiří – Sousedík, Stanislav. Acta Universitatis Carolinae – Historia Universitatis Carolinae Pragensis 19, 1979, s. 71–83; De Luce mentium et eius imagine. Ad Franciscum Magnum... Dominum in Strasnitz, Roma, 1642. Wien 1645; De Luce mentium et eius imagine ex sanctis Patribus Augustino et Bonaventura. Ad Bartholomaeum Nigrinum. Wien 1646; Demonstratio ocularis loci sine locato: corporis succesive moti in vacuo: Luminis nulli corpori inhaerentis a Valeriano Magno exhibita Serenissimis Principibus Vladislao IV. et Ludovicae Mariae Reginae Poloniae et Sveciae. Kraków 1647 (o pokusech s vakuem, které konal nezávisle na Torricellim a Vivianim na základě studia Galileiho myšlenek – publikoval dříve než Torricelli!); Echo Absurditatum Ulrici de Neufeld, sv. 1–2. Kraków 1646; Epistola Valeriani Magni... ad R.P. Bonaventuram Ruthenum... De Questione Utrum primatus Romani Pontificis super Universam Ecclesiam probari possit ex Solo sacro textu, bez m. vydání, 1653; Judicium de Aatholicorum et Catholicorum Regula Credendi, sv. 1–8. Wien 1641 (obě tyto předešlé knihy dokazující nesprávnost protestantského učení o Písmu jako jediné normě víry se dočkaly rozsáhlé odezvy a jsou zajímavé skutečností, že autor nazývá protestanty nikoli heretiky, jak bylo v té době zvykem, ale nekatolíky nebo bibliсты); Opus Philosophicum, část. 1. Litomyšl 1660 (jedná se o stěžejní filozofickou knihu – zůstalo nedokončené); Opus philosophicum seu Philosophia Valeriani, část. 2. Litomyšl 1660; Philosophiae Virgini Deiparae dicatae, pars 1, De Peripatu, De Logica, De Per se notis, De Syllogismo Demonstrativo. Warszawa 1648; Principia et specimen philosophiae. Köln 1652; Tractatus de perfectione christiana, Praha 1621.

Francesco (Hieronym) hrabě z Rozdražewa [000]²⁶ {*Franciscus a Rodrasen*}

František z Rozdraževa se narodil r. 1590 na neznámém místě v Polsku. Rodově je sídlem z Rozdražewa u Kozmina ve Velkopolsku. Nejprve vstoupil v Polsku k františkánům-observantům, kterým se tam místně říká »bernardynik«. V té době užíval řádové jméno Anton. Kazatelský dekret dostal již ve Františkánském řádu,

²⁶ Srov. Dionysius Genuensis, s. 178–179; Bernardus Bononiensis, s. 98; Kamshoff: Schriftsteller, s. 281–282; Rabas: Řád, s. 161. Někdy bývá nazýván: a Rhodaensem, a Rodrasen, a Rodrasen, a Rodrasem, a Rozdraszow, Rozdrazewski, Rozrazewski. Srov. Cygan, Jerzy: Związki Polaków i Polski z Zakonem Braci Mniejszych Kapucynów w XVI i XVII wieku, in: Trzysta lat kapucynów w Polsce (1681–1981). Zakroczym – Warszawa – Kraków 1987, s. 26. Podrobný český životopis viz: Matějka, Miroslav Pacifik: Střípek z pobělohorské rekatolizace. In: Čornejová, Ivana: Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci. Praha 2003, s. 111–151. Jedinou bezchybnou životopisně-bibliografickou anotaci o Františkovi z Rozdražewa nacházíme v knize: De Luca, Teodoro. Cronistoria della Provincia cappuccina di Roma 1534–1973. Roma 1974. Přesnější údaje nacházíme také v knize: Gadacz, Jan Ludwik: Słownik polskich kapucynów, díl 2. Wrocław 1985, s. 228–232, kde se mimo jiné dozvídáme, že v klášteře karmelitů v Krakově (Piasek) existoval obraz tohoto muže.

a to kolem r. 1610. Zaměřoval se na znovuzískání pravoslavných a protestantů pro vstup do katolické Církve. Po roztržce s řádovými představenými odešel do Itálie, kde v klášteře Palanzana vstoupil 8. září 1618 nebo 1619 do Římské provincie bratří kapucínů (odtud italské řeholní jméno), byl knězem, zemřel 9. září 1653 v Římě ve věku 63 let a byl uložen do tamější klášterní hrobky. V Čechách a na Moravě působil v letech 1625–49 jako apoštolský misionář Kongregace pro šíření víry pouze s jedinou přestávkou v letech 1641–1642. Byl to velmi vzdělaný člověk (*Fere omnium scientiarum ornatu praefulgidus*). Jako apoštolský misionář přivedl mnoho nekatolíků do katolické církve. Je autorem následujících knih:²⁷

Dílo: *Exercitia spiritualia pro captu omnium statuum personarum*. Praha 1647 (česky vyšlo pod názvem: *Duchownj Cwjčenj a Naučenij, Prwnj. O swaté Modlitbě y negsprostěgssýmu pochopitedlné. Druhé. O přjrné stezce k prawé křestianské dokonalosti. Třetj. O Intenti, neb dobrém Aumyslu a o žalosti za hřjchy. Naposledy. Praktyka gedné pobožné Osoby. Zpovědlniku swému kapucýnu napsaná*. Praha 1646); *Directorium pro noviter ad fidem Catholicam conversis*. Olomouc 1633 (česky vyšlo pod názvem *Direktář pro nové obrácené*. Olomouc 1633); *Scala coeli. Est liber de rebus spiritualibus*. Olomouc 1636 (česky vyšlo pod názvem: *Ržebřjk Duchownj po němž každý křestianský człovek do králowstwj nebeského snadně vgjtj může. Obsahugich w sobě rozličné modlitby, naučenj, napomenutí a způsob ponánij sebe samého a Stwořitele swého. Srdečné skrausse-nosti očisštění swědomj a sjednocenj s Bohem Wsemohaucým*. Olomouc 1636; Praha 1658; Olomouc 1693 a 1725); *Tractatus de quibusdam Controversiis, sive Responsiones ad septuaginta objectiones ab Haereticis confictas*. Roudnice n. L. 1620. (česky vyšlo pod názvem: *Rozbrog o Kalich w kterém Artykulůw, njmž se zastáváwj ti, kteřj od kalicha opustiti a k Náboženstwý prawému katolickému přistaupiti nechtějí. Podvod patrně na swětlo se přednássý, Roudnice nad Labem 16261 – sepsáno latinsky, český překlad pořídil P. Samuel z Greiffenfelsu za finančního přispění kard. Arnoška z Harrachu) – jedná se o odpověď na několik desítek námitek ze strany českých protestantů. V roce 1627 vyšel německý překlad); *Vita S. Antonii Ulissiponensis (vulgo de Padua) cum variis doctrinis et annotationibus sicut et resolutionibus difficultatum pro satisfactione vulgi*, Praha 1645 (druhé vydání z r. 1646 mělo název: *Vita et miracula s. Antonii Patavini*. Česky vyšlo pod názvem: *Ziwot a Zázrakowé Swatého Antonia Paduanského, s mnohým duchownjm naučenjm: k potwrzenj v nowé obrácenách v wjře kato-**

²⁷ Podrobný seznam jeho hlavních českých děl viz: *Knihopis českých a slovenských tisků*, heslo: *Rozdražewský*, s. 468–471; srov. *Dionysius Genuensis*, s. 178–179; o jeho životě viz *Rabas*, s. 159; *Matějka: Strípek*, s. 111–151; *Matějka: Ne mečem*, s. 19; *Cygan, Jerzy: Franz von Polen, Kapuzinermissionar in Böhmen und Mähren 1625–1649*. In: *Collectanea Franciscana* 55, 3–4, 1985, s. 225–254. Polský text článku najdeme ve sborníku: *Cygan, Jerzy: Związki Polaków i Polski z Zakonem Braci Mniejszych Kapucynów w XVI i XVII wieku...* In: *Trzysta lat Kapucynów w Polsce 1681–1981. Materiały z Sympozjum w Zakrocymiu 27–29 października 1981. Zakroczym – Warszawa – Kraków 1987*, s. 26–33.

lické a k wzbuzení pobožnosti k svatým Božím. Též na některé otázky náležitě odpověd se dává. Item správa o slavné každoroční Processy při pamatce téhož svatého Antonia v Městě Padua. Což CAPVCIN zawjrá, Praha 1646).

Kromě toho na pokyn a podle pokynů olomouckého biskupa kard. Dietrichstejna připravoval české vydání Pisma svatého s poznámkami, které mělo nahradit nevyhovující překlady protestantské. Z důvodů, které nemohl ovlivnit však k vytištění nikdy nedošlo. Je též autorem mnoha velmi ceněných lidových homilií a náboženských brožurek.

Mikuláš BARSOTTI [000]²⁸ {*Nicolaus Lucensis Barsottus*}

Mikuláš z Luccy se narodil v italském městě Lucca. Vstoupil do řádu Menších bratří kapucínů roku 1621 v Praze, byl knězem a zemřel 7. 7. 1669 v Pasově (Passau) (D). Učený cisterciák Caramuel y Lobkowitz jej chválí následujícími slovy: »Přízpůsobím tedy styl době a místu, vynechám vše ostatní, co jiní tak důstojně velebí a zmíním se o P. Mikuláši Lucenském. On je podle mínění významných mužů slávou přeslavné obce Lucca a ozdobou serafinského řádu, výborným teologem velmi zběhlým ve vážných vědách. S velkým úspěchem a užitekem konává nedělní kázání a dostává se mu uznání od slavných a vznešených mužů. Vznešenější vědy vyzdobuje kastalskými půvaby a protože ráčil okrášlit naše staré ideje novými verši, chtěl svou prací a nadáním poctit tuto nebeskou múzu. Napsal, jak si vzpomínám, že jsem již dříve poznamenal, mariánskou cynosuru,²⁹ v níž celý sbor vidí a oceňuje jak nadaný je to básník a subtilní matematik.«³⁰ Hippolyt Marracci, spisovatel z Luccy uvádí o P. Mikuláši toto: »P. Mikuláš Barsottus Lucký, kazatel kapucín, muž proslavený učeností, zbožností, moudrostí a takřka jsem všech ctností, je hoden nemalé lásky a oslavy od všech mariánských ctitelů pro cynosuru čili polárku oděnou Sluncem Ježíšem Kristem, kterou on (za pomoci) svého přešťastného nadání složil a na světlo vydal ve Vídni.«³¹

Dilo: Cynosura, seu Maria Stella Polaris duodecim diffusa radiis, septennisque sphaerica planitie circumplexa orbibus, rutilans Mariae Nomen versibus 361184624640. eundo a Stellae Radiis ad extimum orbem, totidemque redeundo: hoc est Carminibus 722, 369, 249, 280. Dico: Septingentis viginti duobus milibus, trecentis sexaginta novem millionibus, ducentis quadraginta novem millibus, ducentis et octoginta longius, latius, pleniusque explicans et illustrans universis praeelsum Mariae Nomen pie colentibus ad spectandum et observandum, deline-

²⁸ Srov. Dionysius Genuensis, s. 384–387; Bernardus Bononiensis, s. 198–199; Kamshoff: Schriftsteller, s. 282–283; Rabas: Řád, s. 158–160. Blíže o základních datech viz Catalogus Patrum, & Fratrum Capucinatorum Provinciae Boemiae ab Origine ejusdem secundum seriem Annorum, Mensium, & Dierum in ea Indutorum, & Professorum Anno 1772do compilatus... (dále Katalog rkp. 36–37), NA, fond ŘK, rkp. č. 36–37.

²⁹ Tj. souhvězdí Malé Medvědice.

³⁰ Překlad podle: Caramuel y Lobkowitz. Mathematica Apollinis Circularis Musa secunda Cruce coelesti, sv. II, s. 67. Citováno in: Dionysius Genuensis, s. 198.

³¹ Překlad podle: Hippolyt Marracci: Bibliotheca Mariana. Roma 1648, Edenda, s. 199.

ata, proposita et oblata ab omnium infimo tantae Reginae Cliente Nicolao Lucensi Concionatore Capuccino anno Marlae Del parentIs feLICI. Ad Ser. Leopoldum I. Hungariae Regem. Wien 1655; Sermones de Sanctis per annum occurrentibus. Wien 1668; Sermones Evangelici pro Quadragesima et Adventu. Wien 1667; Spirituale humanae semper peregrinae mortalis vitae Remigium, habens portum suum immortalem aeternam vitam, Wien 1647 (později vyšlo také italsky a německy). (Roku 1657 vydal spisovatel toto dílo v novém rozšířeném vydání, které nechal vytisknout rovněž ve Vídni u Jacoba Kurnera, jako to předchází, a toto vydání věnoval, vyslanci Benátské republiky na císařském dvoře rytíři Johannu Baptistovi Nannovi).

Kromě toho napsal první rukopisný životopis Valeriána Magni revidovaný později italským kapucínem P. Ludvíkem ze Salice a přeložil do němčiny a dále šířil italskou knihu svého řádového spolubratra P. Pavla Manassea: *Paradiso interiore* ovvero Corona Spirituale, nella quale con trentatre esercizi si praticano tutte le virtu per arrivare alla christiana perfezione (vyšlo vícekrát v Kolině a Vídni).

Anton Maria SCHYRL [000]³² {*Antonius Maria Schirleus*}

Antonín Maria z Reutte se narodil roku 1597 v Čechách v Rejtě (ČB) nebo 1604 v tyrolském Reutte. Podle první verze uprchl s počátkem Třicetileté války roku 1618 do Belgie, podle druhé vstoupil roku 1622 do Augustiniánského řádu. Byl poslán na univerzitu do Ingolstadtu, kde absolvoval kurzy astronomie a učil se brousit čočky. Po promoci se však již nevrátil k augustiniánům, ale 13. 3. 1627 v Linci vstoupil ke kapucínům, kteří jej roku 1636 poslali učit filozofii do Lince. Od roku 1640 učil filozofii v Trevíru a jakožto kněz vstoupil do služeb trevírského arcibiskupa kurfiřta Philippa Christopha von Sötern, který se stal zajatcem císaře Ferdinanda III. a poslal jej tedy vyjednávat u papeže Urbana VIII. Císař tuto aktivitu považoval za špionáž a roku 1641 vypověděl Antona Maria ze svých zemí. U příležitosti diplomatické návštěvy u papeže dostal P. Schyrl dispens od Řehole a Konstituci řádu, aby mohl být činný v panovnických záležitostech kurfiřta.³³ Roku 1640 P. Schyrl z pověření kurfiřta cestoval do Říma, aby jeho jménem podal předepsanou zprávu o stavu arcidiecéze „tj. visita ad limina apostolorum“. Papež vyjádřil své uspokojení nad zprávou listem z 20. 10. 1640.³⁴ Roku 1642 byl v Kolině nad Rýnem, kde prováděl astronomická pozorování a optická měření. Zemřel 27. 11. 1659 v Ravenně. Existuje i počeštěné příjmení Antonín Maria Šírek z Reity. Byl to velký vzdělanec v posvátných i profánních vědách, zvláště pak v matematice a astronomii. Zkonstruoval Keplerův teleskop a vynalezl pozemní dalekohled.³⁵ Tento vynález pak dále rozvinul jeho francouzský

³² Srov. Dionysius Genuensis, s. 51–53; Bernardus Bononiensis, s. 26–27; Kamshoff, s. 284; Rabas, s. 160.

³³ Srov. Wickart. Bullarium, sv. IV, s. 210.

³⁴ Srov. idem, s. 211.

³⁵ Dr. Crüger ve své knize *Grundzüge der Physik* chybně uvádí jeho jméno jako Reita. Crüger totiž zřejmě nevěděl, že vynálezcem byl kapucín a že se tedy nejedná o příjmení

řádový spolubratr P. Cherubim Aurelianensis,³⁶ který roku 1675 vydal v Paříži knihu: »Le Dioptrique Oculaire.« Anton Maria jako první použil slova objektiv, očníce. Kromě děl astronomických napsal však i knihy asketické:

Dílo: Himmelssöckel und Seelenschatz aller Indulgenzen der Stadt Roma. Salzburg 1657; Kunst wohl zu sterben. Molssheim 1661; Novem stellae circa Iovem visae, circa Saturnum sex, circa Martem nonnullae a P. Ant. Rheita detectae. Leuven 1643; Oculus Enoch et Eliae sive Radius syderomysticus, planetarum varios motus tradens, etc., sv. 1–2. Antwerpen 1645 (tato velmi významná kniha se skládá ze dvou svazků. První z nich má čtyři traktáty a z nich stojí za pozornost zvl. 3. Druhý svazek nese název: Theoastronomia a snaží se úvahami nad nebeskými tělesy vést lidskou mysl k věcem neviditelným).

Kromě toho napsal a vydal ještě mnoho dalších teologických děl, která však v kapucinských knihovnách nejsou zachována. Např. traktát, který vysvětluje rozdíly mezi učením Kopernika a Ptolemaia (Tradit novae Hypotheses omnium Planetarum sine Epicyclis et Aequantibus tam theoriis Thyconis quam Copernici accomodatas) nebo traktát, kde je popsán návod na sestrojení dvouokého polního dalekohledu (De confectione Telescopii astronomici binoculi). Zemřel cestou do Říma, v Ravenně roku 1660. Vzpomínkový článek k jeho poctě věnoval P. Marii Antonovi i italský badatel v oboru speciálních dějin Bacchini.³⁷

Prokop (Andreas) z Templinu [000]³⁸ {*Procopius Templius Brandenburgensis*}³⁹

Prokop z Templinu v Braniborsku se narodil roku 1608 v luteránské rodině v Templinu poblíž Berlína. Při cestě za vyšším vzděláním se dostal nejprve do Berlína, a pak ve službách jednoho důstojníka do Rakouska. V Praze se stal katolíkem a 3. 6. 1627 zde vstoupil do řádu Menších bratří kapucínů, roku 1635 byl

nýbrž o přídomek označující místo narození (Crüger, Johannes. Grundzüge der Physik mit Rücksicht auf Chemie als Leitfaden für die mittlere physikalische Lehrstufe. Leipzig 1891, s. 180); viz i Rabas: Řád, s. 160; Internationale Kapuziner-Informationen (dále IKI). 17, 1973, s. 123; Kamshoff, Otto: Aus der böhmischen Kapuzinerprovinz. MVGDB. 47, 1909, s. 496–497.

³⁶ Srov. Dionysius Genuensis, s. 61 a 62. Blíže o základních datech viz Katalog, rkp. č. 36 a Katalog rkp. č. 37.

³⁷ Giornale de' letterati 1692, č. 6. Citováno in: Dionysius Genuensis, s. 27.

³⁸ Srov. Dionysius Genuensis, s. 418–424; Bernardus Bononiensis, s. 217–219; Rabas: Řád, s. 89. Pro životopis viz např. Gadiant, Veit (Vitus a Mastrils). Prokop von Templin. Sein Leben und seine Werke. Geprüfte Preisschrift der Universität Freiburg. Regensburg 1912; Wieser, Sebastian: P. Prokopius von Templin: ein deutscher Paulus im 17. Jahrhundert, Gladbach 1916; Matějka: Ne mečem, s. 19; Matějka: Střípek, s. 113.

³⁹ Pro základní data o kapucínech 17. století jsou důležitým pramenem především Katalog, rkp. č. 36, který obsahuje informace o bratřích v intervalu 1599–1821, data jsou řazena podle obláčky, příjmení jsou obsažena od r. 1673, po r. 1782 jsou záznamy jen zlomkovité; dále pak Katalog rkp. č. 37, který obsahuje informace o bratřích v intervalu 1599–1810, záznamy jsou řazeny podle obláčky, příjmení jsou obsažena od r. 1673.

vysvěcen na kněze a následně rozvíjel významnou literární a kazatelskou činnost v Čechách a po rozdělení, na území Vídeňské provincie. Zemřel 26. 11. 1680 v Linci. Zachovalo se 2617 jeho kázání v 10 svazcích.

Dílo: *Adventuale ac Natale Iesu Christi, sive deliciae spiritus hibernales*. Hertzens-Freud und Seelen-Lust im. harten Winter. Das ist: Über hundert annembliche liebliche Discurs oder Predigen Von der / Prokop von Templin. München 1666; *Catechismale*. Das ist: Dreyhundert Halbstündige Sermones, oder Kinder – Lehr – Predigen. Salzburg 1674; *Der Groß-Wunderthätigen Mutter Gottes Mariae Hülff Lob-Gesang*, Passau 1652 – nové vydání in: A. Eberl, *Marienlob*, Mainz 1887; *Dominicale Aestivale*. Das ist / Hundert gelehrte/ Geistreiche/ mit grosser Klarheit. dieser und jeder. Zeit nothwendige nützliche Discurs oder Predigen/ Über die gantze Sommerzeit/ von der Heiligen. Salzburg 1667; *Dominicale Paschale et Pentecostale Secundum Totaliter Novum*; Das ist: Hundert gelehrte, geistreiche, mit grosser Klarheit, annehmlichen Concepten, Biblischen und der HH. Vättern Schrifften, bewehrten Rationen, alten und neuen Historien und Exempeln, auch mit guter Connexion wol componirte, völlig außgeführt. Salzburg 1669; *Encaeniale*, das ist: hundert Kirch-Tag-Predigen. Salzburg 1671; *Funerale*, das ist: Hundert und Funffzig Todten- oder Leicj-Predigten in vier opuscula abgetheilt. Salzburg 1670; *Hertzen-Freud und Seelen-Trost*. Passau 1659; *Lignum Vitae* oder Zwölf Fruchtrtragender Baum des Lebens: sv. 1. München 1665: *Praedestinationale*. Das ist: Dreyssig gelehrte, Geistreiche, doch mit grosser Klarheit wohl außgeführte diser Zeit nothwendige nützliche Discursen oder Predigen von der Göttlichen Gnaden - wahl, Item von Zusammen - Würckung der Göttlichen Gnad, und dem menschlichen freyen Willen (opusc. 1, Salzburg, 1663); *Eucharistiale*. Das ist: Sechs vnd Zwainzig gelehrte Geistreiche, doch mit grosser Klarheit wol außgeführte diser Zeit nohtwendige nützliche Discursen oder Predigen vom Hochwürdigsten Sacrament des Altars (opusc. 2, Passau, 1661); *Poenitentiale*. das ist: fünf und zwainzig. Discursen. vom heiligen Sacrament der Bueß (opusc. 3, Passau, 1662); *Orationale*. Das ist: Sechs und Dreyssig gelehrte Geistreiche doch mit grosser Klarheit wohlaufgeführte diser Zeit nohtwendige nützliche Discursen oder Predigen von der firtrefflichen Gott so angenehmen, bey den Heiligen so gerühmten, den Menschen so ers. (opusc. 4, Passau, 1663); sv. 2. München, 1665: *Decalogale*, das ist Zwey und dreyssig Discurs oder Predigen über die Heilige Zehen Gebott Gottes (opusc. 5, Passau, 1664); *Coniugale*, das ist Dreysig Discurs oder Predigen vom Bräut-Ehe- und Wittib-Stand (opusc. 6, Passau, 1663); *Iuventuale*, das ist Dreyssig Discurs oder Predigen von der Jugend Wohl- und Ubelverhalten (opusc. 7, Passau, 1664); *Threnale*, das ist: Sechß und zwainzig Discurs oder Predigen über das erste Capittel der Klag-Liedern deß Propheten Jeremiae (opusc. 8, Passau 1664); sv. 3. München 1665: *Miserere*. Das ist: Allen Sündern Buess-Spiegel David: halten in sich sechs und dreyssig. Discursen oder Predigen über die Bekehrung und Buess hochgemeldten Königs (opusc. 9, Passau, 1665); *Magdalenale*. Das ist: Aller Sünderrinnen Bues - Spiegel Maria Magdalena. Haltet in sich Dreyssig gelehrte geistreiche, mit großer Klarheit. Discursen oder Predigten über die

Bekehrung und Buß (opusc. 10, Passau, 1665); Homo Bene Moriens. Das ist: Vier und zwainzig Discurb und Predigen von einem Seligen Ende (opusc. 11, Passau, 1665); Iudiciale, Purgatoriale, et Infernale. Das ist: Fünff und dreyszig Discurb oder Predigen vom Jüngsten Tag und Gericht, vom Fegfeuer, und von der Höllen (opusc. 12, Passau 1665); Mariae Hülf EhrenKränzels. Passau 1642; Mariale concionatorium, rhythmo-melodicum. Salzburg 1667; Mariale Processionale. Das ist, Hundert kleine kurtze annehmliche Sermonel, Gerichtet für die Processionen über Land zu der seligsten Jungfräul. Mutter Gottes Mariam, Salzburg 1667; Mariale. Das ist: Über hundert und sechzig gelehrte, geistreiche, mit grosser Klarheit annemlichen Concepten, Biblischen Schrifften, bewehrten Rationen, Alten und Neuen Historien und Exempeln, guter Connexion wol componirte, völlig außgeführte. Salzburg 1665; Patrociniale, Das ist: Hundert sonderbahre Predigen/ In welchen Mit einer gantz neuen biss dato noch nie. gesehenen Manier und Weise mittels der vielfaltigen edelsten Creaturen dess ganzen Universi zugleich / Prokop von Templin. Salzburg 1674; Quadragesimale et Passionale. Das ist, Hundert gelehrte, geistreiche, mit grosser Klarheit, annehmlichen Concepten, Biblischen unnd der HH. Vättern Schrifften, bewehrten Rationen, alten und neuen Historien unnd Exempeln, auch mit guter Connexion wol comp. Salzburg 1666; Sanctorable, das ist: Discurs oder Predigten auf die Festa und von denen Heiligen Gottes. Salzburg 1666; Sanctorable, das ist: Zweyhundert und Funffzehn gelehrte/ Geistreiche/ mit grosser Klarheit/ annehmlichen. Concepten. Salzburg 1668; Tugend-Spiegel aller zuchtliebenden Closter-Jungfrauen. Nürnberg 1679.

Erasmus (Johann Leonhard) HEGELY [000]⁴⁰{*Erasmus Bibracensis*}

Erasmus z Biberachu se narodil v Biberachu, datum narození není známo. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 15. 5. 1629. Byl knězem. Zemřel 25. 4. 1664 ve Vidni-Městě. Je jedním z mála odborných spisovatelů, jehož knížka je pokusem o jakousi asketiku, neboť obsahuje stručné základy křesťanských pravd a křesťanského života. Patří k nejzasloužilejším lektorům Českomoravské provincie.

Dílo: Schola parvulorum, místo vydání neuvedeno, bez vr.⁴¹

Anastáz z Prahy [000]⁴²{*Anastasius Pragensis*}

Datum narození není známo. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 11. 11. 1646 v Praze, byl knězem. Jako rodák z Prahy se stal správcem Pražské Lorety a velmi se o ni zasloužil. Zemřel 4. 2. 1685 v Praze na Hradčanech.

Dílo: Zrcadlo života věčného. Praha 1660 (sám autor zhotovil též německou mutaci dílka: Geistlicher Spiegel deß Ewigen Lebens. Praha 1662); Maiestas Beatissimae Mariae Virginis, sv. 1–2. Praha 1677; Portiuncula, Praha. bez vr.⁴³;

⁴⁰ Srov. Rabas: Řád, s. 160.

⁴¹ Srov. Annales Provinciae, sv. IV, rkp. 393, s. 207, 635–637; sv. VI, rkp. 395, s. 611–638.

⁴² Srov. Bernardus Bononiensis, s. 10; Kamshoff, Scho, Ststeller s. 284; Rabas: Řád, s. 160–161. Blíže o základních datech Katalog, rkp. č. 36 a Katalog rkp. č. 37.

⁴³ Opis spisku je možno najít v Annales Provinciae, sv. IV, rkp. 393, s. 611–638.

Radius Paupertatis, qui Clare et subtiliter Humanas et Divinas Operationes Veluti per Transennam scrutatur et per XX. Virtutum Dominia. Praha 1669.

Martin (Linius) z Cochemu [000]⁴⁴ {*Martinus Cochemensis*}

Martin von Cochem je kněz a asketický lidový spisovatel nadčasové velikosti. Narodil se v kloboučnické rodině 13. 12. 1634 v Cochemu an der Mosel (D). Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 2. 3. 1653 v Kolíně nad Rýnem, kde i vystudoval. Na kněze byl vysvěcen roku 1658. Od roku 1666 působil jako lidový misionář mluveným i psaným slovem při obnově nábožensko-církevního života uvadlého třicetiletou válkou. V letech 1689–93 byl potulným kazatelem v Tyrolsku a Rakousech a v letech 1693–96 působil v Praze a okolí. Jeho písemné dílo čítá kolem 70 titulů a vyznačuje se pravověrnou naukou, fečnickou i básnickou silou, osvěžující lidovostí a hutným obsahem na podkladě četných pramenů. Mnohé z jeho děl vyšly i česky. Kniha Rozkošné modlitby... sv. Gertrudy a sv. Mechtyldy dosáhla dokonce 48 českých vydání! A až to zní neuvěřitelně, některé z jeho knih úspěšně vycházely i u nás ještě ve 20. století a jiné – zvláště jeho legendy o svatých se staly na dlouhou dobu takřka trvalou součástí českých lidových knih. Zvláštní význam na utváření lidové zbožnosti doby pobělohorské mají pak jeho modlitební a poutní knihy, které na českém trhu pro svou širokou popularitu získaly ve své době prakticky dominantní a takřka monopolní postavení, „protože psal jasným a všem srozumitelným jazykem, dokázal se ve svých rozjímáních a modlitbách zaměřit na detail, v meditativních částech je všude cítit radost ze života... a upřímný zájem o nejprostšího věřícího, kterému se snaží srozumitelnou formou zprostředkovat vyšší formy zbožnosti a učit jej správnému duchovnímu životu. V jeho knihách přitom nenajdeme žádné výpady proti protestantům!“ Jeho působení harmonicky navazovalo na výtvarné školy školského systému piaristů a jezuitů, jejichž zásluhou se tehdy prudce zvyšovala gramotnost obyvatelstva, takže už zbývalo pouze, aby doplnil to poslední: „správná knížka ve správnou chvíli“⁴⁵ a navíc na správném materiálu a v přiměřené kvalitě vazby, takže dovedl rychle přizpůsobovat své knihy finančním možnostem a nárokům různých společenských skupin.⁴⁶ Tento muž se opakovaně snažil stát členem Českomoravské

⁴⁴ Srov. Bernardus Bononiensis, s. 183; Rabas: Řád, s. 89. Pro životopis viz např. Lehmann, Leonhard: Durch Bücher zum Beten bewegen. Zum 350. Geburtstag des Volksschriftstellers Martin von Cochem. In: Wissenschaft und Weisheit. 44, 1984, s. 196–227; Schulte, Johann Chrysostomus: P. Martin von Cochem 1634–1712. Sein Leben und Schriften nach den Quellen dargestellt. Freiburg im Breisgau 1910; Kosch, Wilhelm: P. Martin von Cochem, der Apostel Deutschlands in Zeitalter der grauen Kriege, Mönchengladbach 1921; bibliografie viz např. Roth, Konradin: Pater Martin von Cochem 1634–1712. Versuch einer Bibliographie. Koblenz-Ehrenbreitstein 1980. Pro aktuálně dostupnou literaturu viz Kvapil, Jan: Ze zahrádky do zahrady aneb Od Hortulu animae k Štěpné zahradě Martina z Kochemu – Utváření modlitební knihy barokního typu (dále Ze zahrádky). Ústí nad Labem 2001, s. 86–88; Matějka: Střípeky, s. 112–113.

⁴⁵ Srov. Kvapil: Ze zahrádky, s. 42–43.

provincie, avšak marně.⁴⁷ Zemřel 10. 9. 1712 v Waghäusel bei Bruchsal. Mnohé ze zde jmenovaných knih byly v době osvícenectví státně potlačované.

Dílo: *Ausserlesenes History-Buch in welchen durch denckwürdige, wundersame in fünf Theil abgetheilte Hundert Historien erklärt wird, wie die Cath. Kirch durch schwäre Marter und Verfolgungen hart getrüct wird.* Dillingen 1690, 1694...; *Büchlein von Gott.* Augsburg 1708; nově např. 1912; *Das auserlesene History-Buch.* Dillingen 1687; *Das Grössere Krancken-Buch, Denen Gesunden, so wohl als Krancken sehr nutz- und nothwendig,* sv. 1–7. Frankfurt am Main 1686 (v Praze vyšlo pod názvem: *Heylsames Gesund-und-Krancken Buch oder Nutzliches Gebett-Buch.* Praha 1695. Česky pod titulem: *Užitečná Knjzka pro Nedužiwé, K Weliké SStěnné Zahradě připojená; W nž se dostatečně obsahuge: Gakby Nemocný Swaté Swátosti hodné přigimati, swau Nemoc k wětššymu Užít-ku swé Dusse wynaložiti ...* Praha 1750); *Das Leben Christi.* Frankfurt 1677; varianty vydání: *Das große Leben Christi.* Frankfurt 1680; *Das Kleine Leben Christi,* poprvé Frankfurt 1683. (Dočkalo se 177 německých vydání. Jedná se o knihu s velmi svěžím jazykem, jejíž texty byly mnohokrát přejímány do pašijových her. Česky např.: *Weliký Žiwot ... Krysta Gežjsse ... a ... Marye Panny, Gakož y wssech giných Krewnjch Přátel Syna Božjho. Totižto S. Anny...* Praha 1698, 1729...); *Der Grosse Baum, oder Bluemengarten, in grösserm Truck.* Gertrudis und Machtildis Gebettbuech. München 1667, Brno 1699 (česky vyšlo pod tituly: *Velká Sstěpná Zahrada, Wwelikým Pjsmem. W nž se nacházegj mocné a nábožné Modlitby Rannj, a Wečernj, při Mssy, Nesspornj, spowědnj, a k Přigimánj Welebné Swátosti Oltánj, Brno 1717. Malá Sstěpná Zahradka, s welikým Pjsmem, W nježto se nacházegj mocné a nábožné Modlitby Rannj, a Wečernj, při Mssy, Nesspornj, spowědnj, a k Přigimánj Welebné Swátosti Oltánj. K Neyswětégssj Trogicy, ku Krystu Pánu, o geho hořkém Vmučenj, k neybalhoslawenégssj Matec Božj, sw. Anně, k S. Jozeffu, k S. Antonjnu, k S. Janu Nepomuck. a k giným rozličným Sw. s přidánjm Zrcadla Spowědi. Spolu S některýma Letanyi obsazená gest: Pro Osobu Mužskau, y Zenskau.* Praha 1765); *Der neu=gepflantzte grosse Myrrhen=Garten des bitteren Leydens: Darinn die kräftigste Auf das Leyden Christi gerichte. Gebetter. begriffen seynd / Ehemahlen Durch P.Martin von Cochem, Capuc. Ord. Gestellet. Einsiedeln 1729; Der zweyen HH. Schwestern Gertrudis und Mechtildis Gebet=Buch.* Köln 1700; *Die vier letzten Dinge: Tod, Gericht, Hölle, Himmelreich,* např. Brixen 1878; *Exercitia annua oder Jährliche Uebungen zur Erneuerung des Geistes zunächst für Weltleute,* např. přepracované vydání od Dr. M. A. Nickela – Regensburg 1867; *Guldener Himmelschlüssel.* Frankfurt am Main 1691, Brno 1705, 1711... (do r. 1956 se dočkalo 331 německých vydání, česky naposledy 1928 – 13. vydání; česky vyšel pod titulem: *Zlatý Nebe Kljč, Aneb: Nowé Modlitby...* Brno 1751; či: *Malý zlatý Nebe Kljč, obsahujcý*

⁴⁶ Podrobněji o tomto autorovi, viz aktuální seznam dostupné literatury in: Kvapil: Ze zahrádky, s. 86–88.

⁴⁷ Srov. *Annales Provinciae*, sv. X, s. 478 a také srov. Schulte, P.: Martin von Cochem.

Pobožné Modlitby křestiansko-Katolíckého Náboženstw, Totiž Modlitby rannj, y večernj při Mssi swaté, y Nespójch, Zpowědi... Praha bez r.v. Jindřichův Hradec 1796); Herziges-Büchlein begreifend. Herzliche Seuffzer Gebetter und Betrachtungen. Samt einer träfftigen und leichten Weiß ohne Mühe, und Zeit velerung recht und alzeit zu beten. Köln 1700; Historiae Ecclesiasticae Ex Baronio desumptae. Dillingen 1694; Hoch-nutz und nothwendige Fürbereitung zu einem Seeligen End: Darinnen erstlich erwiesen wird, wie erschrecklich der Tod, und wie gefährlich die Unfechtungen seyen. Frankfurt am Main 1695; Infirmittas Humanae Praesidium, sive Libellus Infirmorum Germanico super Additus. In quo breviter et practice traditur quamodo Administranda sint Sacramenta. Deinde, Moribundis. Tertio, Quomodo devote orandum super Agonizantibus pro coronide. Frankfurt am Main 1686; Kinderlehre-Büchlein. Köln 1666 (Toto je jeho prvotina. Je to učebnice katechismu pro děti v 50 lekcích sepsaná v Mohuči a mnohokrát znovu vydávaná.); Köstliches Ablaß-Büchlein, Darin Außführlich erklärt wird, was der Ablaß seye, wie nutzlich und nothwendig er seye, wie vile Peinen deß Fegfeuers er abtrage, und auff was Weiß man ihn für sich und die Abgestorbene unfehlbarlich verdienen könne. Dillingen 1694, Praha 1714; Libellus Benedictionum et Exorcismorum, in quo Efficacissimae Benedictiones tam sacram quam profanarum rerum et Terribiles Exorcismi ad varia maleficia tam ab hominibus quam pecoribus et locis infestis depellenda continentur. Frankfurt am Main 1686; Medulla Missae super mel dulcis sive Copiosa ac nervosa Declaratio supremae Excellentiae, maximaeque Efficaciae Sacrosancti Missae Sacrificii, poprvé Frankfurt 1680. (do roku 1956 doznalo 399 německých vydání! Jedná se o jeho hlavní dílo, kde dává nejsvětější oběti ústřední místo v lidové zbožnosti. V době před II. vatikánským koncilem bylo toto dílo hojně překládáno a dočkalo se mnoha desítek vydání. Česky např.: Výklad nejdražší oběti mše svaté. Praha 1897, 1899... 1933... ; německy také např.: Erklärung des heiligen Messopfers. Einsiedeln 1895); Neue Legende der Heiligen. Augsburg 1708. či: Verbesserte Legende der Heiligen. Augsburg 1765 (Jednotlivé legendy z tohoto díla byly přejímány do různých lidových knih. Např. Welmi pěkná Hystorye O Hraběti Gindřichowi, Kterýžto dwakrát od Smrti přepodiwně wyswobozen y ochráněn, a posledně gak Cýsaře Konráda Zetěm geho učiněn byl. Litomyšl 1792; Hystorycké wypsánj swaté Genowefy, Hraběny z Brabantu, Jindřichův Hradec bez r.v.); Neues Ablaß-Büchlein, Darin Außführlich erklärt wird, was der Ablaß seye, wie nutzlich und nothwendig er seye, wie vile Peinen deß Fegfeuers er abtrage, und auff was weiß man ihn für sich und die Abgestorbene unfehlbarlich verdienen könne, Dillingen 1693. Praha 1698; Prager Laureten-Büchlein. Darin neben einer Außführlichen Beschreibung der heiligen Luretanischen Capellen und deß Creuzgangs bey denen Capucinern auff dem Hradschin Andächtige Gebetter In der heiligen Laureta und vor allen Capellen und Altärlein in dem Creuzgang zu sprechen enthaten seynd. Zur Befürderung der Ehr Mariä und ihrer lieben Loreta-Capellen beschrieben Durch P. Martin von Cochem Capuciner Ordens. Praha. 1694; Preces

Gertrudiana, sive Vera et sincera Medulla devotissimarum Precum, potissimum ab ipso Christo dictatarum, et per Spirit. S. revelararum: Ex mellifluis divinisque Revelationibus beatissimarum Virginum et Sororum Gertrudis et Mechthildis. Frankfurt am Main 1688 (česky např.: Rozkossné Duchownj a welmi Nábožné Modlitby: W Nichžto Samé Nebeské a Božské Pobožnosti dwauch Swatých Klássternjch Panen,a vlastnjch Sester / Swaté Gertrudy, A Swaté Mechtyldy, Djlem od Krysta Pána. zgewené. obsažené gsau. Praha 1726.); Seraphische Jagdlust das ist vollständiges Porziunkulabüchlein. München 1784.

Nazarius (Johann Anton) FRANCK [000]⁴⁸ {Nazarius Silesius}

Nazarius ze Slezska se narodil 5. 5. 1652 v Nise. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 18. 5. 1673 v Mostu. Byl knězem a po jedno třetíletí byl také provinciálem (1703–1706). Zemřel 3. 2. 1733 ve Znojmě.

Dílo: Ebener und kurzer Fuß-Steig, welcher ohne UmbSchweiff zu Erlangung und Vermehrung christlicher Tugenden und Vollkommenheit, und folgentlich zu der ewigen Seeligkeit führen kan; Das ist Evangelischer Weeg–Weiser, so wohl denen Gemeinen und Einfältigen sehr nützlich, als auch, und zwar absonderlich, wan er denen Predigern die christliche Lehr, und rechten Weeg zu der engen Porten deß ewigen Lebens Ihren Zuhörern mit Nutzen, annehmlichen Nachdruck, und innerlichen Bewegung ohne sondere Mühe vorzutragen ein großes Liecht zeigen. Versehen mit zweyfachen Registern, das erste, deutet an alle Materien deß gantzen Buchs, das andere, wie man die Materien auff alle Sonntag-Predigen sehr nützlich und trostreich kan appliciren. Brno 1729.

Christof (Johann) LEHMAN [000]⁴⁹ {Christophorus Lusatius}

Kryštof z Lužice se narodil roku 1653 v Lužici (Lausitz). Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 7. 10. 1673 v Mostu. Byl novicmistrem a po jedno třetíletí i provinciálem (1706–09). Zemřel 14. 5. 1716 v Mostu.

Dílo: Capucinus meditant. Seu Via Regia Tutissima ac Rectissima, sv. 1–4. Praha 1695; Nysa 1705 (soubor asketických přednášek dlouholetého novicmistra byl vydán především pro potřebu řádových spolubratří. Jeho česká samizdatová vydání jsou však šířena i po roce 2000!).

Josef (Jan) WITTASCHEK [000]⁵⁰ {Josephus Bilinensis}

Josef Vytášek (z Biliny) se narodil roku 1663 v Bilině. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 8. 7. 1684 v Mostu. Byl knězem. V roce 1696 byl kustodem a sakristiánem Loretánské kaple na Hradčanech, ve které sídlilo Loretánské bratrstvo. Zemřel 16. 8. 1724 v Praze na Hradčanech.

⁴⁸ Bernardus Bononiensis, s. 197; Kamshoff: Schriftsteller, s. 285; Rabas: Řád, s. 162. Blíže o základních datech viz Katalog, rkp. č. 36 a Katalog, rkp. č. 37.

⁴⁹ Srov. Bernardus Bononiensis, s. 64; Kamshoff: Schriftsteller, s. 285; Rabas: Řád, s. 161. Blíže o základních datech viz Katalog, rkp. č. 36 a Katalog, rkp. č. 37.

⁵⁰ Srov. Bernardus Bononiensis, s. 152; Rabas: Řád, s. 161. Blíže o základních datech viz Katalog, rkp. č. 36 a Katalog, rkp. č. 37.

Dílo: *Lauretanischer Blumen-Garten. Das ist: Außewöhlte Gebetter, wie man die ohne Mackel empfangene, und von dem heiligen Erz-Engel Gabriel benente Mutter Gottes Mariam.* Praha 1700 (vyšlo současně i česky pod názvem: *Loretánská zahrada. Jedná se o poutní rozjímání a úvahy pro poutníky putující do Loretánské svatyně*); *Libellus Confraternitatis Lauretanae Pragensis celeberrimae.* Praha 1700 (jedná se o spolkovou modlitební knížku, která vyšla též německy pod názvem: *Andachten der Bruderschaft unter den hh. Nahmen Jesus Maria Joseph, bey St. Maria Laureta zu Prag, zu Erlösung der Seelen deren Brüdern und Schwestern aus dem Fegfeuer*, Praha 1743 – jedná se o částečný výťah z knihy *Lauretanischer Blumen-Garten*); *Lauretanisches Gesangbüchlein.* Praha, bez vr. (je to sbírka neobyčejně krásných a líbivých lidových mariánských písní, které se zpívaly v jednotlivých obdobích roku v Pražské Loretě. Jednotlivé písně mají i nespornou literární hodnotu).

Fulgenc (Jan Karel) CAMINADI [000]⁵¹ *{Fulgentius Brunensis}*

Fulgenc z Brna se narodil 13. 2. 1711 v Brně. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 11. 10. 1728. Byl knězem. Je autorem uznávaných kazatelských sbírek, které ovšem navzdory schválení nikdy nebyly oficiálně vytištěny ani v Brně, kde byl dlouhá léta kazatelem, ani v Praze na Hradčanech, kde zemřel 25. 7. 1769.

Dílo: *De communione generali seu Dominica menstrua pro animabus purgatorii a Superioribus Ordinis, bez místa vydání a vročení.*⁵²

Abdon (Matouš) HAUER [000] *{Abdon Moravus Vitofontanus}*

Abdon ze Selce se narodil 4. 9. 1722 v Selci (Voitelsbrunn) poblíž Mikulova. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 27. 8. 1744 v Mostu. Byl lektorem filozofie (Opočno: 1758, Chrudim: 1759–60, Fulnek: 1762–64), pomocným lektorem teologie (Olomouc 1761). V letech 1771–74, 1780–85 byl provinciálním definitorem. V letech 1774–77 byl provinciálem. 1771–74 byl též moravským kustodem. Roku 1771 jej c.k. Cenzorská komise jmenovala cenzorem pro hebrejské knihy. Byl kladen za vzor zbožnosti. Zemřel 30. 3. 1803 ve Fulneku.

Dílo: (řecké a latinské knihy, jejichž název se nedochoval).⁵³

Viktor (Jan Jiří) LIPPERT [000]⁵⁴ *{Victorius Carolothermensis}*

Viktor z Karlových Varů se narodil 15. 12. 1728 v Karlových Varech. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 11. 12. 1744. Na kněze byl vysvěcen roku 1751

⁵¹ Tento a následující autoři se již v tištěných seznamech spisovatelů nevyskytují.

⁵² Sbírký jsou dosvědčeny v *Annales Provinciae*, sv. XXI, rkp. 409, s. 298. Srov. i *Consignatio operum* a P. Victorio Carolothermensi partim compilatorum, partim in sermonem latinum translatorum, quae omnia in Bibliotheca claustrali Pragae in Hradschin asservantur (dále *Consignatio operum*), in: Generální archiv OFMCap., Roma, fond G 24, sekce IX. Rukopis byl napsán mezi lety 1848–53 a napsal jej tehdejší provinciál Mořic Schrutka, který v dokumentu výslovně uvádí, že vzhledem k chybějícím archivním dokumentům seznam knih vytištěných po roce 1747 zřejmě není kompletní.

⁵³ Srov. *Consignatio operum*.

⁵⁴ Srov. Rabas, s. 160.

v Brně na závěr studia filozofie a po dokončení teologického studia se stal lektorem filozofie (Horšovský Týn 1756–57, Znojmo 1758), pomocným lektorem teologie (1759–60 Praha sv. Josef), lektorem teologie (Brno 1761, Praha-Hradčany 1762–64). Byl mnohokrát jmenován kvardiánem na různých místech. Třikrát po sobě byl zvolen provinčním vikářem, a když 3. 9. 1778 zemřel aktuální provinciál Simplicián Siruček, převzal na zbývající dva roky řízení Provincie. Následně byl v roce 1780 zvolen současně římským i českým kustodem, a když roku 1795 oslavil zlaté jubileum řeholních slibů, byl již nositelem všech tehdy myslitelných důstojností a poct. Přesto se od roku 1783 stáhl z veřejného života, a v Praze na Hradčanech žil jen pro Boha a studium. Zanechal pravděpodobně vůbec nejvíce knih ze všech českých kapucínů.⁵⁵ Zemřel 25. 1. 1797 v Praze na Hradčanech.

Dílo:⁵⁶ Catechismus quadripartitus, rkp., bez místa vydání, 1786; Conciones quaedam germanicae - occasionales, rkp., bez místa vydání, bez vr.; Conclusiones ex universa theologia, rkp., sv. 1-3, bez místa vydání, bez vr.; Conclusiones theologicae, rkp., sv. 1–2. Praha 1788; De arte oratoria, seu eloquentiae sacrae documenta, rkp., Praha 1793; Definitiones e Theologia morali congestae, rkp., bez místa vydání 1785; Enchiridion catecheticum, rkp., bez místa vydání 1788; Fraternalis charitas explanata, rkp. Praha 1789; Humilitas cordis explanata, rkp. Praha 1789; Imaginaria libertates quorundam Nobilium utriusque sexus discussa, rkp. Praha 1793; Institutiones logicae collectae et traditae a P. Victorio, rkp. Horšovský Týn 1756; Institutiones mathematicae, rkp. Horšovský Týn 1757; Institutiones metaphysicae collectae, rkp., Horšovský Týn 1756; Nobilis instructus qua ratione in mundo politico decore, feliciterque vivere valeat, rkp., sv. 1–2. Praha 1790–1791; Notata miscellanea pro formandis objectionibus contra varias positiones theologicas, rkp. Brno 1774; Physica eclectica generalis recentiorum observationibus accomodata et tradita, rkp., Horšovský Týn 1752; Physica specialis, rkp. Horšovský Týn 1757; Quaestiones polemicae succincte resolutae, rkp., bez místa vydání, bez vr.; Reflexiones asceticae de humilitate et charitate proximi, rkp. Praha 1789; Reflexiones de quibusdam officiis Religiosorum, rkp., Praha 1791; Resolutiones quaestionum ex theologia de moribus, rkp. Praha 1786; Resolutiones quaestionum ex theologia dogmatica et morali, rkp. Praha 1786; Resolutiones quaestionum ex theologia dogmatica, rkp., sv. 1-2, bez místa vydání, 1785; Sermones capitulares et nonnullae allocutiones spirituales, rkp., bez místa vydání, 1795; Sermones XVI in psalmum 109 adversus Hebraeos, rkp.,

⁵⁵ Srov. Consignatio operum.

⁵⁶ Výše zmíněný rukopis generálního archivu takto komentuje uvedený seznam děl: Tato všechna díla jsou sepsána s podivuhodnou erudicí a nezlomnou pílí, vlastní rukou a ve stáří, elegantním písmem, bezpochyby proto, aby byla veřejně užívána a připravena k tisku. Rukopis Physica eclectica generalis obdržel P. Viktor Lippert roku 1752 jakožto student teologie v Brně od P. Simpliciana Siruczka, který tehdy byl lektorem filozofie v Horšovském Týně, snad pro vlastní potřebu k popisu.

Praha 1791; *Systema Augustinianum de divina gratia*, rkp. Praha 1788; *Tractatus diversi ex Theologia scholastica speculativa, polemica et critica*, rkp., sv. 1–3. Praha 1764.

Překlady: *Confutatio atheismi et libertinismi ex italico idiomate in latinum traducta*, rkp. Praha, 1790; *Francisci a Sigestro O. Cap. sermones morales ad Religiosos e lingua italica in latinum traducti*, rkp., sv. 1–4. Praha 1796; *Philosophia moralis e lingua italica in latinum traducta*, sv. 1–2, rkp. Praha 1792.

Benignus (Josef František Karel) FRIDRICH [kart. 148] *{Benignus Bohemus Görkaviensis}*

Benignus z Jirkova se narodil 2. 5. 1747 v Jirkově (LT). Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 21. 10. 1765 v Mnichově Hradišti. Doživotní sliby složil 21. 10. 1766. Byl knězem. Po kněžském svěcení byl ustanoven kazatelem. Od roku 1785 byl magistrem studentů. V letech 1806–12 byl provinciálem České provincie. Působil jako aprobovaný lektor filozofie a proslavil se i jako matematik a fyzik. Pět let byl novicmistrem. Jeho díla tvořila součást knihovny v Opočně. Zemřel 13. 1. 1818 v Opočně.

Dílo: (rozičká rukopisná studijní skripta pro vnitřní potřebu, jejichž názvy se nedochovaly).⁵⁷

Viktorin (Josef) HEINZEL [kart. 151]⁵⁸ *{Victorinus Jagerndorfensis}*

Viktorin z Chabařovic se narodil 23. 3. 1809 v Chabařovicích. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 11. 10. 1827 (tedy již po znovuspojení České a Moravské provincie). Doživotní sliby složil 17. 10. 1830. Na kněze byl vysvěcen 6. 8. 1833 v Brně. Působil jako kazatel (Sokolov: 1835–36, Rumburk: 1842–46, Brno: od 1846) a jako katecheta (Sokolov: 1835–36), byl administrátorem na expozituře v Lomnici u Sokolova (1837–39). Roku 1846 se stal pro letní období kaplanem hraběte Vladimíra Mitrovského na Pernštejně, a pro zimní období německým kazatelem v Brně. Zemřel 6. 4. 1883 v Nové Horce. Psal a vydával německy.

Dílo: *Die letzte Husitenschlacht. Historische Novelle (Ultima pugna Hussitarum. Novella historica)*. Praha 1838; *Böhmens Geschichte in lehrreichen und unterhaltenden Erzählungen (Historia Bohemiae enarrata)*. Litoměřice – Praha 1841, (druhé ilustrované vydání: 1842); *Das anbethungswürdige, göttliche Werk der Menschenerlösung. Dargestellt in sieben Fastenreden und einer Osterpredigt, gehalten in der Kapuziner-Ordenskirche zu Rumburg im Jahre 1842 (Orationes quadragesimales de SS. Mysterio Redemptionis)*. Litoměřice 1843; *Das Ernteheld, periodische Bildungsschrift zum Belehrung und Unterhaltung dem Jugend und des Volkes (Folia periodica pro instructione et delectatione juventutis)*. Litoměřice – Praha 1842–43, (2 sv. = 6 sešitů); *Der Alte vom Berge, oder Gründungs-Geschichte des marianischen Gottes-Hauses auf dem Burgberge. Historische Novelle aus dem 17ten Jahrhundert (Historia de origine cujusdam*

⁵⁷ Srov. *Consignatio operum*.

⁵⁸ Srov. *Consignatio operum*; srov. též *Joannes a Ratisbona*, s. 72.

Ecclesiae Marianae. Novella historica ex XVII saeculo). Znojmo 1845; Orationes quadragésimales. Litoměřice 1843.

Augustin (Jan Ev.) KUBES [kart. 162] {*Augustinus Kojetinensis*}

Augustin Kubes (Kubeš) se narodil 1. 5. 1862 v Kojetině na Hané. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 15. 9. 1881. Doživotní sliby složil 3. 1. 1886 a na kněze byl vysvěcen 5. 12. 1886. Byl uznáváný katecheta na středních školách v Kolíně, sbíral hmyz a dodával jej světovým muzeím, dopisoval si s J. Š. Baarem. Napsal první Rakousko-Uherský kurz psaní na stroji! Přispíval do Časopisu katolického duchovenstva, Světozoru, Večerních novin, Vlasti, Almanachu bohoslovců slovanských (1888) atd. V letech 1911–1916 byl provinciálem. Zemřel 16. 7. 1924 v Opočně u Náchodu.

Dílo: Psaní strojem ve škole. Kolín 1904; Rody kolínských vos a včel, Kolín 1905 (sám autor o této knize píše v německy psaném listu generálnímu ministru Bernardu Christenovi: Tato brožura byla vydána jakou součástí programu zdejšího c.k. gymnázia, kde jsem na nižším gymnáziu katechetou. Velmi trpím cukrovkou a na životě mne udržuje jen dostatek pohybu na čerstvém vzduchu. Abych se neprocházal jen tak bez užítku, sbírám blanokřídly hmyz.⁵⁹; Rozmnožování písma strojového. Kolín 1907; Stroje psací. Klasifikace nejschůdnějších systémů a metodická škola. Kolín 1901 (sám autor o této knize píše úsměvný komentář: Tato brožura byla vydána jakou součástí programu zdejší Vyšší školy obchodní. Tak jako většina rakouských odborných škol, i tato je bez výuky náboženství. Proto jsem se již před šest lety naučil psát na stroji, abych mohl působit na této škole. Tím se mi podařilo, že jsem přizván na každou konferenci, která eviduje katolickéškoly a nejméně jednou do roka je korporativně odvedu ke svatě zpovědi, a pořádám pro ně Veni (Sancte Spiritus na zahájení školního roku) a Tedeum (na jeho zakončení). Psaní na stroji bylo jenom účelový prostředek. Rád bych také uvedl, že má brožura je první toho druhu, která byla publikována ve střední Evropě a druhá v Evropě jako takové. Zmiňuji to pouze ke cti řádu. Toto vysvětlení jsem si dovolil připsat proto, aby se Vaše Paternita nedivila, jak může kapucín psát o tak různorodých věcech.⁶⁰; Z vlasti Buddhovy. Praha 1906 (sám autor o této knize píše v německy psaném listu generálnímu ministru Bernardu Christenovi z Andermattu: Tuto knihu jsem zpracoval podle polských zpráv J. Exc. Msgre. Zaleského, apoštolského delegáta v obou Indiích. Etnologické a přírodovědecké poznámky a ličení jsem převzal z anglických děl. Ve dvou posledních částech Vaše Paternita jistě pozná naše bratry ze Severotyrolské provincie. To, že jsem obšírně popsal naše misie v severní Indii, je samozřejmé: „Cicero pro domo sua“. Připojil jsem krátký životopis P. Josefa Vaze (s. 326), které lze skutečně nazvat apoštolem Ceylonu, a to z toho důvodu, že tento svatý brahmín byl horlivým terciářem sv. Otce Františka. Kniha vyšla v Dědictví svatojánském a Jeho Eminenci se prý velmi líbila⁶¹

⁵⁹ Kolín, 27. 4. 1906, in: Generální archiv OFM Cap. Roma, fond G 24, část IX.

⁶⁰ Tamtéž..

⁶¹ Tamtéž.

Jan Nepomuk (František) RUBRINGER [kart. 177] {*Joannes Nepomucenus Piseconsis*}

Jan Nep. Rubringer se narodil 14. 1. 1862 v Písku. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 3. 11. 1881 v Praze na Hradčanech. Doživotní sliby složil 29. 11. 1885, na kněze byl vysvěcen 19. 12. 1885. Od roku 1901 až do smrti byl zakládajícím redaktorem Serafinských květů. Byl konsistorním radou v Brně, katechetou na střední škole, duchovním správcem ve věznicí. Po 18 let až do smrti byl farářem v Třebíči. Organizoval sjezdy františkánských terciářů, byl politicky činný jako předák katolické strany národní, a také v obecním zastupitelstvu Třebíče. Zemřel 27. 6. 1917 v Maria Zell (A) během pouti své farnosti.

Dílo: Kniha obřadů pro třetí řád sv. Františka Serafinského. Třebíč 1908 (úprava rukopisného překladu textu z 18. 6. 1883); Maria, máti naše! Chrudim 1899; Ozvěna z Assisi. Poučná kniha pro členy III. řádu sv. Františka. Praha 1888 [Překlad knihy N. Stocka a F. Tischlera]; Řeholní kniha pro členy třetího řádu svatého Františka Serafinského spolu obřadní a modlitební kniha pro členy téhož řádu. Třebíč 1908.⁶²

Lev (Otto) STANOVSKÝ [kart. 182] {*Leo a Slatina*}⁶³

Lev Stanovský se narodil 8. 11. 1882 ve Slatině na Moravě. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 9. 9. 1899. Po necelých dvou letech složil 28. 7. 1901 časné řeholní sliby na tři roky. Po jejich vypršení v roce 1904 z řádu odešel. 15. 7. 1906 byl vysvěcen na kněze. Roku 1912 se stal vychovatelem u následníka trůnu, později byl pražským kanovníkem, tajným papežským komořím, od 15. 11. 1924 sekretář a ceremonář I. pražského ordinariátu. Roku 1926 byl inkardinován do Arcidiecéze pražské. Od 1. 12. 1927 do 30. 9. 1928 byl vicerektorem kněžského semináře v Praze, od 1. 10. 1928 rektorem téhož arcibiskupského semináře. Od 9. 10. 1928 byl skutečným konzistorním radou a od 21. 5. 1933 byl sídelním kanovníkem na Královském Vyšehradě. Od roku 1933 byl ordinariátním komisařem na gymnáziích, od roku 1934 byl papežským prelátem a od 21. 10. 1934 byl metropolitním kanovníkem. Od roku 1934 byl ordinariátním komisařem z biblického studia Starého Zákona. Byl to velký hudebník. Zemřel 5. 12. 1945 v Praze.

Dílo: Missa IX. In Festis B. Mariae Virginis I. Cum Jubilo. Praha 1935 (pro katolický sjezd roku 1935).

Zeno (Eduard) DIVIŠ [kart. 144] {*Zeno a Komňátka*}

Zeno Diviš se narodil 19. 3. 1887 v Komňátce. Byl to kapucinský bratr laik. Do noviciátu řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 4. 9. 1905 v Olomouci a tam zůstal

⁶² Viz i žádost o povolení k tisku v listu provinciála P. Hilara Pokorného generálnímu ministru Bernardu Christenovi (Praha, 5. 2. 1908, in: Generální archiv OFMCap. Roma, fond G 24, část IX). Podle tohoto listu je kniha zpracována podle originálu schváleného Kongregací pro řeholníky a instituty zasvěceného života dne 18. 6. 1883. Žalmy jsou převzaty z žaltáře kanovníka Mlčocha schváleného olomouckou arcibiskupskou konzistofi.

⁶³ Počínaje rokem 1899 postupně mizelo z katalogů překládání místních názvů do latiny a objevují se užívané německé nebo české názvy obcí. Rovněž příjmení se již objevují v originálním neponěmčeném tvaru.

až do doživotních slibů 1. 11. 1914. Pak odešel do Brna, kde při kapucinském kostele dělal kostelníka, vrátného a později strážce hrobky. Všechno, co se týkalo kostela, patřilo pod jeho pravomoc. Když 13. 4. 1950 došlo k násilnému potlačení řeholního života státem, byl br. Zeno internován do Broumova a odtud do Opočna, z něhož byl utvořen domov pro přestálé. Br. Zeno se tu staral o kostel.⁶⁴ Po propuštění z internace byl umístěn do domova pro přestálé kněze na Moravci, kde zemřel 21. 10. 1976 jako senior Provincie.⁶⁵ Pohřben je v Brně.

Dílo: Kapucinská hrobka v Brně, Brno, bez vr.

Jindřich (Jiří Antonín) MAŘÁNEK [kart. 166] {*Henricus a Milevsko*}

Jindřich Mařánek se narodil 12. 1. 1891 v Milevsku. Do noviciátu řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 14. 9. 1907 v Praze. Po více než dvou letech složil 1. 11. 1909 časné řeholní sliby na tři roky, avšak již vzápětí 21. 3. 1910 z kláštera odešel. Krátce pak studoval lékařství a práva, v roce 1917 ukončil filozofickou fakultu v Praze, do roku 1941 pracoval jako úředník pražského Zemského úřadu a po roce 1945 pracoval na Ministerstvu informací. V letech 1945–48 byl zaměstnán ve filmovém odboru Ministerstva informací. Jako spisovatel psal groteskní satiry ve stylu avantgardní poezie s ostřím proti českým sociálním a kulturním poměrům s dobrým smyslem pro zkratku a epigramatický vtip. Byl literárním a hudebním referentem v časopisech a denním tisku: Lidové noviny, Literární noviny, Lumír, Tvorba, Panoráma, Tam-Tam, atd. - v posledních dvou i spoluredaktorem. Zemřel 4. 5. 1959 v Praze.

Dílo: Amazonka a Břichomluvec. Praha 1928; Der Barbar Peter Wok von Rosenberg. Brno 1957; Jarní. Kniha novel pro děti. Praha 1946 (spolu s Karlem Dvořáčkem, I.R. Malou a Janem z Iváně); Ještěrka v červeném bludišti. Praha 1928; Kouzelný deštník. Groteskní romaneto. Praha 1928; Neviditelný rytíř. Praha 1946; Nezranitelný úsměv. Praha 1945; Objev Diogena Franka. Satirický román. Praha 1934; Ohnivý déšť. Praha 1944; Píseň hrdinného života. Román o životě a díle Bedřicha Smetany. Praha 1952; Trilogie Podvečer Pětিলisté růže: 1: Romance o Závěšovi. Praha 1940; 2: Petr kajcíník, Praha 1942; 3: Barbar Vok. Praha 1938; Pohřeb Rogera mladšího. Praha 1930; Poslední interview. Na paměť Otakara Ostrčila. Praha 1935; Smetanovské meditace. Praha 1924; Učeň tajného umění. Román života alchymistova. Praha 1948; Utrpení pětihraného Boba. Poučný film v deseti epochách o člověku, který nežil marně. Praha 1926; Výstřel naslepo, příběh z provincie. Praha 1926; Zrádci neumiknou. Praha 1952; Živě návraty. Povídky. Praha 1944.

Na jeho námět: Barbar Vok: hra o deseti obrazech s prologem, podle románu Jiřího Mařánka přepsal pro scénu Vladimír Havel. Tábor 1939; Petr Wok, poslední Rožmberk, pro film upravil Zdeněk Štěpánek. Praha 1944.

Libreta: Libreto k opěře Otakara Ostrčila Honzovo království. Hudební hra o sedmi obrazech s prologem a doslovem podle pohádky L. N. Tolstého (premiéra Brno

⁶⁴ Srov. Matějka: Ne měšcem, s. 64.

⁶⁵ Viz např. článek: Valíček, Juvenál: O bratřích laicích. In: Zprávy z Provincie (kapucínů v ČR) 5–6, 1996, s.p.

1934); Libreto k opeře Otakara Jeremiáše, Enšpígl. opera o sedmi obrazech s prologem a doslovem (podle předlohy Charlese de Costera, premiéra ND Praha 1947).

O něm: Havel, Václav. Rozběhy a zakotvení Jiřího Mařánka. Praha 1940.

Vavřínc (František) RABAS [kart. 176] {*Laurentius Ziatteccensis*}

Narodil se 30. 9. 1901 v Žatci publikoval česky a německy, a hlásil se k české národnosti. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 25. 8. 1918 v Opočně. V letech 1922–23 studoval teologii ve svýcarském Friburgu. Doživotní sliby složil 10. 1. 1925. Na kněze byl vysvěcen 15. 3. 1925. Od roku 1927 byl ředitelem Serafínské školy v Praze a v Třebíči, kde učil latinu, řečtinu a němčinu a připravoval chovance na zkoušky na arcibiskupském gymnáziu v Praze Bubenči, kde studovali jako privatisté. Za II. sv. války přišel do Olomouce učit morálku na řádovém kněžském učilišti v Olomouci, a když byla bohoslovecká fakulta uzavřena, přednášel i v semináři v Olomouci. Roku 1945 na žádost litoměřického biskupa Antonína Aloise Webera obdržel exklaustraci a odešel do Litoměřic. 30. 11. 1948 dostal indult sekularizace do Diecéze litoměřické a následně se stal rektorem biskupského semináře v Litoměřicích až do jeho zrušení v roce 1950. V této době také získal doktorát teologie. Po zrušení semináře v roce 1950 krátce působil na faře v Cvikově a biskup Štěpán Trochta jej v té době tajně vysvětil na biskupa. V roce 1954 byl jakožto rektor a tudíž dle mínění komunistického režimu špión Vatikánu, spolu s kard. Štěpánem Trochtem uvězněn a odsouzen na 20 let vězení. Propuštěn byl až při amnestii v roce 1968. Po krátkém pobytu v kněžském domově v Senohrabech odešel roku 1969 do Spolkové Republiky Německa navštívit svého rodného bratra diecézního kněze Josefa, který z exilu vydal řadu knih v českém jazyce nebo o české problematice. Při této návštěvě P. Vavřínc zemřel 30. 10. 1969 v Rottendorfu u Mnichova (D), kde je i pochován. Obširné svědectví o vzorném chování P. Rabase v komunistickém vězení ve Valdčicích podává kard. J. Ch. Korec v knize *Od Barbarskej noci. Listy z väzenia (Bratislava 1991)*.

Dílo: *Führer durch die Kirche, den Kreuzgang und die Loretokapelle der P.P. Kapuziner in Prag am Hradschin*. Praha 1939; *Myšlenky pro zpovědníky k poučení kajčníků*. Praha 1930 (ve své době tato kniha byla velmi rozšířená a obsahovala česko-německé zpovědní zrcadlo); *Průvodce po Loretě v Praze na Hradčanech*. Praha 1937; *Původ řádu Kapucínského v Čechách a na Moravě*. Praha, bez vr.; *Řád kapucínský a jeho působení v Čechách v 17. století*. Praha 1938; *Sv. Vavřínc z Brindisi, zakladatel česko-moravské provincie řádu kapucínského*. Olomouc 1941; časopisecky vyšlo: *Kapucíni a katolická restaurace v Čechách*. *Časopis katolického duchovenstva (dále ČKD)* 79, 1938, s. 16–38 (viz knižně in: *Řád kapucínský*. Praha 1937, s. 75–97); *Prvopočátky řádu kapucínského*. ČKD 71, 1930, s. 63–71, 596–609; ČKD 78, 1937, s. 1–12 (text je již mírně korigován); *P. Valerianus de Magni, nejslavnější muž českomoravské provincie*. ČKD 79, 1938, s. 289–338 (viz knižně in: *Řád kapucínský*. Praha 1937, s. 98–147); *Řád kapucínský a jeho působení v Čechách v 17. století*. ČKD 77, 1936, s. 217–238 (kap. I.), s. 329–349 (kap. II.), ČKD 78, 1937, s. 25–41 (kap. III.), s. 393–406 (kap. IV.) (viz knižně in: *Řád kapucínský*, Praha 1937,

s. 1–22 (kap. I.); s. 23–43 (kap. II.); s. 44–60 (kap. III.); s. 61–74 (kap. IV.); Stručný přehled činnosti kapucínů v XVII. století. ČKD 79, 1938, s. 369–384 (viz knižně in: Řád kapucinský. Praha 1937, s. 148–163); Předpoklady zdárné výchovy náboženské. In: Na hlubinu XVIII/5, 1943, s. 295–299; Základní pilíře náboženské sebevýchovy. In: Na hlubinu XVIII/9, 1943, s. 545–550; Konečný cíl náboženské sebevýchovy. In: Na hlubinu XIX/3, 1944, s. 167–173; Pesimismus, 1. část. In: Na hlubinu XIX/5, 1944, s. 299–305; Pesimismus, 2. část. In: Na hlubinu, XIX/7, 1944, s. 413–419.

Nikasius (Johann) SCHUSSER [kart. 179] {*Nicasius Falkenaviensis*}

Nikasius Schusser se narodil 23. 6. 1904 v Sokolově (Falknov). Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 26. 10. 1919 v Rumburku, byl bratrem laikem. Doživotní sliby složil 28. 10. 1924. Byl dobrým hudebníkem, Roku 1935 byla v Chebu uváděna jeho dramatická opera. O rok později však z řádu vystoupil a o další případné tvorbě není nic známo. V Národním archivu je uložena jeho fotografie.⁶⁶

Dílo: Quo vadis (dramatická opera uváděno v červenci a srpnu 1935 v Chebu).

Petr (Vojtěch) KULÍSEK [PAK] {*Petrus a Loučany*}

Petr Kulísek se narodil 17. 4. 1911 v Loučanech. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 14. 8. 1926 v Praze. Doživotní sliby složil 30. 3. 1933, následně studoval filozofii na kněze byl vysvěcen 18. 3. 1934. V letech 1927–29 studoval filozofii v holandském Breust-Eijdsenu, pak se pro nemoc vrátil a studia dokončil v Praze. Zemřel 15. 12. 1994 v Praze.

Dílo: Mše svatá v obrazech. Žatec 1948 (vydal pod pseudonymem P. Hilaris).

Anselm (Václav) ŠPAČEK [kart. 186 + PAK] {*Anselmus Pragensis*}

Anselm Špaček (Spacey) se narodil 31. 7. 1912 v Praze. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 11. 8. 1928. Po prvních slibech byl poslán na filozofické studia do holandského Breust-Eijdsenu. Doživotní sliby složil 2. 8. 1933, na kněze byl vysvěcen 1. 7. 1935. V letech 1932–36 získal licenciát teologie na Pařížské univerzitě, pak získal doktorát církevních dějin na Papežské Gregoriánské univerzitě v Římě (1936–39). Vzhledem k následné okupaci Československa a vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava, který měl za následek ztrátu platnosti jeho pasu, se již do vlasti nevrátil a v Paříži se u Msgr. Zháněla na čsl. vyslanectví přihlásil do čsl. armády. Po příchodu do Anglie se stal polním kurátem a následně se od roku 1940 stal sekretářem Msgr. Šrámkova v čsl. exilové vládě a učitelem na čsl. škole u Londýna. Po válce odešel v roce 1946 do Pařížské provincie, odkud v roce 1948 odešel do Cařihradu, kde učil na misijní koleji a následně do Kanadské provincie, kde zůstal až do smrti, změnil příjmení na Spacey a v září 1956 se tam stal provinciálem. V roce 1972 získal ještě doktorát církevního umění v Lovani. Zemřel 12. 6. 1983 v emigraci v kanadském Orangeville.

Dílo: Un Manuscrit inconnu du „Liber Cancellariae apostolicae“. Roma 1939.

⁶⁶ Viz NA, fond ŘK, rkp. č. 179 a inv. č. 102, kart. 264, fol. 102f.

Hypolit (Jan) SEGEŤA [kart. 178] *{Hippolytus a Starojická Lhotě}*

Hypolit Segeťa se narodil 31. 10. 1913 ve Starojické Lhotě. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 13. 9. 1930. Noviciát absolvoval ve švýcarském Luzernu, gymnázium pak dokončil ve Stansu a filozofii vystudoval v Sittenu, doživotní sliby složil 4. 11. 1934. Od roku 1935 byl jedním z prvních studentů při otevření nového kapucínského kněžského učiliště v Olomouci. Na kněze byl vysvěcen 29. 7. 1938 a po dokončení studia v roce 1939 odešel jako učitel psychologie a apologetiky do kapucínského studia v Praze, které se v polovině války přestěhovalo do Opočna. V roce 1946 se vrátil jako učitel asketiky a mystiky do Olomouce a zapsal se k doktorskému studiu na CMTF UP v Olomouci, kde dne 31. 3. 1949 složil rigorózní zkoušky z církevní historie a kanonického práva a 7. 4. 1949 byl promován doktorem teologie. Po krátké internaci v roce 1950 se stal farářem při kapucínském klášteře ve Fulneku, kde působil až do smrti. Zemřel 11. 8. 1984 ve Starojické Lhotě.

Dílo: Modlitba u sv. Pavla. Olomouc 1949.

ThDr. LicSS. Marek (Jakub) MAYER, [kart. 167 + PAK] *{Marcus a Dambořice}*

Marek Mayer se narodil 13. 8. 1913 v Dambořicích. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 1. 8. 1931 v Praze ze zdejší serafínské školy. Noviciát absolvoval ve švýcarském Luzernu. Následně dokončil gymnazijní studia maturitou na kapucínském gymnáziu ve švýcarském Stansu. Filozofická studia pak dokončil ve švýcarském Sittenu a na studium teologie se již v roce 1936 vrátil do nově otevřeného kapucínského kněžského učiliště v Olomouci. Doživotní sliby složil 6. 9. 1935, na kněze byl vysvěcen 29. 6. 1939. V letech 1940–42 studoval na Papežské gregoriánské univerzitě v Římě, kde získal doktorát teologie. Souběžně studoval v letech 1940–44 na Papežském biblickém institutu v Římě, kde v roce 1943 získal licenciát Písma svatého. Po válce se roku 1945 vrátil do Prahy, kde byl až do násilného potlačení řádu v roce 1950 ředitelem kapucínského teologického studia. Následovaly tři roky internace na stavbách socialismu v Podbořanech a Bánské Bystrici, odkud byl propuštěn až po těžkém úrazu. Následně pracoval až do roku 1968 jako skladník ve velkoobchodě Narpa a později jako zaměstnanec Státních lesů. Od roku 1968 s přestávkami dostával státní souhlas ke kněžskému působení. Roku 1983 ho pražský arcibiskup kard. František Tomášek, po mnoha neúspěšných pokusech, povolal za spirituála v Litoměřickém kněžském semináři, kde působil 8 let až do obnovení řeholního života v roce 1990. Zemřel 29. 1. 1997 v Praze.

Dílo:⁶⁷ Mariologia P. Novati Theologi et Generalis Ord. S. Camilli (1585–1648). Roma 1942; O řeholním povolání. Praha 1941.

Klétus (František) PETĚRKA [kart. 172 + PAK] *{Cletus a Mutěnice}*

Klétus Petěrka (Peterka) se narodil 29. 7. 1914 v Mutěnicích u Kyjova. Do noviciátu řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 1. 8. 1932 ze Serafínské školy

⁶⁷ Samizdatem dále vydal dílko Vnitřní modlitba.

v Praze. Noviciát absolvoval ve švýcarském Luzernu. Následně dokončil gymnaziální studia maturitou na kapucinském gymnáziu ve švýcarském Stansu. Filozofická studia pak absolvoval ve švýcarském Sittenu a na studium teologie se již vrátil v roce 1937 do kapucinského kněžského učiliště v Olomouci. Doživotní sliby složil 2. 8. 1936, na kněze byl vysvěcen 29. 7. 1940. Měl básnické sklony, byl dobrý kazatel a tepal společenské zlořády, což se mu stalo osudným, když po válce studoval v Brně na filozofické fakultě MU v Brně obor latina – řečtina (mimoř. letní 1945–48). Dne 20. 3. 1947 vykonal ještě první státnici u Zkušební komise. Pak ale byl 30. 4. 1948 ze studia vyloučen usnesením Akčního výboru FF MU (na návrh studentské sekce AV – pro „štvání proti Gottwaldově vládě a SSSR v kazatelské činnosti“). Následně byl Klétus Petěrka v letech 1950–53 vězněn. Po propuštění pracoval v civilních zaměstnáních a zemřel 27. 3. 1987 v Brně. V letech 1939–40 pravidelně přispíval svými básněmi do časopisu Serafinské květy. Některé básně jsou dosti netradiční.

Dílo: Ježíš a děti. Serafinské Květy (dále SK) 4, 1940; Kristus. SK 8, 1940; Květy novokněžím. SK 7, 1940; Maria u jeslí. SK 1, 1940; Moderní sluneční píseň sv. Františka. SK 5, 1940; Podzim. SK 11, 1940; Pouť u sv. Antonička. SK 6, 1940; Staříčké matce k svátku matek. SK 5, 1939 a Serafinská cesta 9, 1994

Mamert (Franz) HERBINGER [kart. 152 + PAK] {Mammertus Kirchschlagensis}

Mamert Herbinger se narodil 31. 12. 1917 ve Světlíku (Kirschlag) na Šumavě. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil dne 1. 8. 1934. Doživotní sliby složil 2. 2. 1939, na kněze byl vysvěcen 1. 11. 1946. Filozofii studoval v holandském Breust-Eijsdenu, teologii začal studovat v Olomouci, avšak po vyhlášení Protektorátu Čechy a Morava musel jakožto Němec odejít do Sudetského generálního komisariátu. Po jáhenském svěcení dne 21. 4. 1940 v Litoměřicích musel narukovat do Wehrmachtu. Dne 8. 5. 1945 se dostal do ruského zajetí, odkud byl propuštěn v prosinci 1945. Měl to štěstí, že na rozdíl od svého rodného bratra Venance návrat ze zajetí přežil. V Bavorské provincii dokončil studia v Eichstättu a 1. 11. 1946 zde byl vysvěcen na kněze. Až do smrti pak žil v Bavorsku. Zemřel 9. 4. 1998 v Altöttingu (D).⁶⁸

Dílo: Pater Cyprian Fröhlich OFMCap: „Vater der Waisen“ (1853–1931). In: Ludin, Walter. Leben wie Franz von Assisi. Kurzbiographien von wegweisenden Franziskanern und Kapuzinern, Freiburg 1984, s. 99–111; Pater Cyprian Fröhlich – „Vater der Waisen“. Freiburg 1988.

⁶⁸ V letech 1985–2000 psal pravidelně úvodníky do dvouměsíčníku Seraphischer Kinderfreund, který vycházel v nákladu 50.000 výtisků pro členy Serafinského díla lásky (Seraphisches Liebeswerk); V letech 1950–2000 psával každý rok pro sponzory propagační článek o významu a práci Serafinského díla lásky do kalendáře Altöttinger Liebfrauen-Kalender, který vycházel v nákladu 60.000 kusů; Po řadu let se rovněž věnoval časopisecké činnosti v Altöttinger Liebfrauenboten a sešitech Serafinského díla lásky (Seraphisches Liebeswerk). Seznam těchto článků se nepodařilo opatřit.

Juvenál (Antonín) VALÍČEK [kart. 189 + PAK] {*Juvenalis a Šitbořice*}

Juvenál Valíček se narodil 15. 6. 1919 v Šitbořicích. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 1. 8. 1935, doživotní sliby složil 30. 6. 1940. Filozofii vystudoval v holandském Breust-Eijsdenu a teologii v Olomouci. Na kněze byl vysvěcen 5. 7. 1942. Před rokem 1950 přednášel dogmatickou teologii a patrologii na kněžských učilištích Českomoravské provincie. Po násilné internaci byl poslán na budování staveb socialismu, odkud byl propuštěn až 31. 12. 1953. Protože pak nemohl kněžsky působit, pracoval jako zásobovací referent na stavbách v Banské Bystrici. Zde také navštěvoval stavební obor Večerní školy pro pracující a v roce 1961 tam maturoval. V roce 1967 využil uvolnění režimu a získal povolení ke kněžské výpomoci ve Žiaru nad Hronom, kde byl až do roku 1979, s krátkou přestávkou let 1969–70, kdy se řád pokoušel obnovit komunitu ve Fulneku. Po odchodu do důchodu působil až do smrti u Milosrdných sester sv. Kříže v Boršicích. Zemřel 17. 12. 2001 v Boršicích. Byl uznávaným odborným překladatelem teologické literatury, zvláště z francouzštiny. Většina jeho překladů zůstala jen v samizdatu.⁶⁹ Některé se však přece jen podařilo vydat po roce 1990 tiskem:

Dílo: [H. Mühlen]: Nově s Bohem, [Neu mit Gott. Grundkurs christlichen Lebens]. Olomouc 1993; [P. Carroll]: Milovat, dělit se, sloužit. Výzvy k řeholníkoví [To Love, To Share, To Serve: Challenges to a Religious]. Olomouc 1993; [Monastère de Chambarand], Růženc se sv. Klárou a sv. Františkem [Le Rosaire - textes de Claire et François d'Assise]. Kostelní Vydří 1995; [R. Cantalamessa]: Maria, zrcadlo církve [Maria. Uno specchio per la Chiesa]. K. Vydří 1995; [T. Špidlík], Ruská idea, jiný pohled na člověka [L'Idée russe. Une autre

⁶⁹ Životopisy kapucínských světců, (překlady i vlastní zpracování); [Becker, W.]: Pohoršení nad církví [Die Kirche und der Zustand der Welt]; [Fries, H.]: Nešlo by to bez církve? [Religiös ohne Kirche?: eine Herausforderung für Glaube und Kirche]; [Weaver, K. F.]: Turínské plátno [The mystery of the shroud. Natl Geogr 1980;157, 730–753]; [Leclerc, J.]: Zázrak – [Dialogue de l'homme et de Dieu]; [Caffarel, J.-H.]: Šťastné manželství. Křesťanské manželství ve světle manželství Josefa a Marie [Prends chez toi Marie, ton épouse; pod tímž titulem vydaly v r. 1991 Zlínské tiskárny, jako překladatel je však uveden Oldřich Oto Graubner]; [Kübler-Rossová, E.]: Rozhovory s umírajícími [Interviews mit Sterbenden]; [Rideau, E.]: Myšlení O. Teilharda de Chardin [La pensée de Teilhard de Chardin]; [Du Nouy, L.], Lidský úděl [L'homme et sa destinée]; [Rotzetter, A., van Dijk, W., Matura, Th.]: Na cestě evangelia [Un chemin d'évangélisme: l'esprit franciscain hier et aujourd'hui] (vyšlo téměř celé v Serafinské cestě a potom slovensky); [Eßer, K.], Řád sv. Františka [Der Orden des heiligen Franziskus: seine geistige Gestalt und seine Aufgabe im Reiche Gottes]; [Lortz, J.]: Jedinečný světec (sv. František z Assisi) [Der unvergleichliche Heilige: Gedanken um Franziskus von Assisi]; [Hess, C. = Cuthbert of Brighton]: Život sv. Františka, [Life of St. Francis of Assisi] (strojem dal poprvé opsat min. provinciál, P. Jan Vícha); [Fitch, B. = Benoit de Canfield]: Pravidlo dokonalosti [La Règle de Perfection]; [Francis, M.]: Bezpečně skrytá ve světle. Život sv. Kolety z Corbie [Walled in Light]. Do slovenštiny přeložil: [Geffrè, C.]: Nový věk teologie [Die neuen Wege der Theologie. Erschließung und Überblick]. Dále přeložil mnoho článků Leonharda Lehmana a jiných autorů.

vision de l'homme]. Velehrad 1996; [T. Špidlík]: Spiritualita křesť. Východu, modlitba [La spiritualité de l'Orient chrétienne]. Velehrad 1999; [I. Sprenger Viol]: Život proti bídě a bezpráví [Ein Leben gegen Elend und Unrecht. Weg und Wirken der Schwester Maria Theresia Scherer]. Kostelní Vydří 1997; [M. Simma]: Duše v očištění. Co jsem s nimi prožila [Meine Erlebnisse mit Armen Seelen]. Olomouc 1997 (vyšlo již i před rokem 1989 samizdatem nákladem 200 ks); [O. Clément]: Pohledy do budoucnosti [Taizé: Un sens à la vie]. Velehrad 1998; [L. Lehmann]: František, mistr a učitel modlitby [Franziskus – Meister des Gebets. Kommentar zu den Gebeten des Franz von Assisi]. Kostelní Vydří 1998; [M. Tenace]: Úvod do myšlení Vladimíra Solovjova, Velehrad 2000.

Ediční činnost před rokem 1950: 1946–48 vydával Pozdrav terciářům, který tiskla tiskárna Ehm v Úpici; 1946–48 psal pravidelně úvodníky do týdeníku Neděle; revidoval knihu: [Felder H.], Ideály sv. Františka, ČAT Praha 1948; přepracoval a vydal vlastním jménem: [Janák I.], Nový život: Noviciát III. ř. sv. Františka, Praha 1948.

Po roce 1990 pravidelně přispíval do časopisů Serafinská cesta a Poutník.⁷⁰

Bernard (Josef) BARTOŇ [kart. 140 + PAK] {Bernardus a Mořkov}

Bernard Bartoň se narodil 4. 1. 1920 v Mořkově. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 1. 8. 1937 jako poslední ze Serafinské školy v Olomouci přebudovávané v té době na teologické studium. Po prvních časných slibech ihned odjel studovat filozofii do holandského Breust-Eijdsenu s poslední skupinou našich studentů,

⁷⁰ Bůh požehnal a posvětil sedmý den (Gn 2,3). Prázdniny – Dovolená. Serafinská cesta 7, 1992, s. 3–4; Klarisky ve Šternberku. SC 8, 1992, s. 11; Sedmdesáté narozeniny Otce Jana Evangelisty Jiřího Vichy, bývalého provinciála česko-moravské provincie řádu kapucínů. SC 8, 1993, s. 28–29; 800. výročí narození sv. Kláry, SC 9, 1993, s. 19–20; A je-li to pravda...? SC 10, 1993, s. 6–8; Zahájení roku svatě Kláry z Assisi, SC 10, 1993, s. 30; Onemocnění sv. Kláry. SC 11, 1993, s. 14–16; Naše vzory: Vzpomínka na Otce Saturnina Karla Hanáka, kapucína českomoravské provincie, který zahynul během služby PTP. SC 11, 1993, s. 19–21; [Rotzetter, A.]: Obnovitel chrámů. SC 3, 1994, s. 5–11; Sedmdesátiny Otce Metoděje Sládka OFMCap. SC 4, 1994, s. 27–28; [Rotzetter, A.]: František z Assisi a ženské hnutí. SC 5, 1994, s. 4–10; [Rotzetter, A.]: Boží nepochopitelnost a svatý František. SC 6, 1994, s. 5–9; Tau – odznak františkánské rodiny. SC 8, 1994, s. 20–21; Chudáček Boží (poznámka k recenzi knihy v SC 4, 1994). SC 8, 1994, s. 28–29; [Rotzetter, A.]: Ubi Deus – Ibi Pax, františkánské podněty pro mírovou problematiku našich dní. SC 8, 1994, s. 4–7, SC 9, 1994, s. 2–6; SC 10, 1994, s. 2–6; Uvědomělá a ohnivá láska k Františkovi z Assisi (portrét P. Antona Rotzettera OFMCap.). SC 9, 1994, s. 6–7; Kapucín P. Klétus František Petěrka OFMCap. (1914–1987), hrst vzpomínek + báseň Staříčké matce. SC 9, 1994, s. 27–29; P. Agathangelus František Sovadina OFMCap. (10. 2. 1912 – 13. 5. 1975). SC 10, 1994, s. 11–14; [Rotzetter, A.]: Chudoba sv. Kláry. SC 11, 1994, s. 9–13; [Rotzetter, A.]: Mystické vánoce 1252. SC 12, 1994, s. 2–3; [Rotzetter, A.]: Bůh svatého Františka z Assisi: ten, který se stále umenšuje. SC 12, 1994, s. 4–6; [Vernette, J.]: Nový Věk (New Age). SC 12, 1994, s. 19–25; Pohled do internační nemocnice v Semilech. SC 2, 1997, s. 22–23 a SC 3, 1997, s. 22–23; Pater Eliáš Václav Svatek OFMCap. SC 4, 1997, s. 22–24.

kteří tam byli posláni. Již v říjnu 1939 se odtud ale musel vrátit v důsledku ustavení Protektorátu Čechy a Morava. Druhý a třetí ročník pak pokračoval již v Praze a teologii studoval v našem studiu v Olomouci, kde 8. 9. 1941 složil své doživotní sliby. Během války ze zdravotních důvodů nemohl být nuceně nasazen na práce do Říše, a proto byl nasazen v továrně Heikorn v Olomouci, která vyráběla prášek proti vším. V říjnu 1943 jej představení vybědilo, aby si vyžádal měsíc zdravotní dovolené a během tohoto měsíce pak přijal postupně všechna tři vyšší svěcení (podjáhenství, jáhenství a kněžství), z nichž poslední obdržel dne 7. 11. 1943 z rukou biskupa Dr. Stanislava Zely společně s třemi salesiány. Neměl však ještě hotové studium teologie a tak až do konce války pokračoval nejprve v Olomouci a pak v Opocně. V letech 1946–47 dokončoval pak studium v obnoveném teologickém studiu v Praze. Po skončení studia byl jmenován lektorem církevních a řeholních dějin a v roce 1949 jej generální komisař Robert Bentain jmenoval novicmistrem. Tuto funkci si podržel později za totalitního režimu. Po internaci v dubnu 1950 byl odvelen k Pomocným technickým praporům na Slovensko do Komárna. Protože však nemlčel při politických školeních, byl během léčení v nemocnici dne 31. 3. 1953 zatčen a tři roky strávil ve vězení. Po propuštění se vyučil automechanikem a 15 let pracoval jako automontér v Tatře Kopřivnice. Po generální amnestii roku 1968 působil jako kaplan na různých místech. Zvláště významné bylo jeho působení v Odrách, kde v roce 1970, jakožto neodvolaný novicmistr přijal do noviciátu prvního tajného novice a dal tak podnět ke vzniku tajné paralelní »Provincie mimo evidenci«, které se v roce 1976 ujal nově jmenovaný provinciál Jan Ev. Vícha. V letech 1988–91 byl magistrem obnovujícího se kapucínského studia. Zemřel 11. 10. 2000 v Olomouci.

Dílo: Dějiny Řádu kapucínského se zřetelem na Českomoravskou provincii, samizdat – bez vr.

Významná je však také jeho překladatelská činnost. Přeložil a strojopisným samizdatem vydal 14 knih.⁷¹ Po roce 1990 přispíval i do františkánských měsíčníků Serafínská cesta a Poutník⁷²

⁷¹ 30 minut pro Boha [Sève, A.: Trente minutes pour Dieu. Paris 1974]; Dějiny františkánského řádu [Iriarte, L.: Der Franziskusorden: Handbuch der franziskanischen Ordensgeschichte, Altötting 1984]; Ježíš Kristus [Adam, K.: Jesus Christus, sv. 1–2. Augsburg 1939]; Kristus, náš bratr [Adam, K.: Christus unser Bruder. Regensburg 1938]; Naslouchal jsem tichu, [Nouven, H. J. V.: Ich hörte auf die Stille. Freiburg 1984]; Návštěva P. Pia [Tangeri, K.: Stories of Padre Pio. Wels 1962]; Pater Pio, stigmatizovaný kapucín [Patri, L.: Pater Pio, ein stigmatisierter Kapuziner. Wiesbaden 1956]; Pojednání o vnitřním pokoji [De Lombez, A.: Traité de la paix intérieure, en quatre parties. Paris 1834]; Soliloquium [Bonaventura a B.: Soliloquium. De quatuor mentalibus exercitiis. Kösel 1944]; Život a smrt Terezie Neumannové [Spiegel, A.: Leben und Sterben der Therese Neumann von Konnersreuth. Eichstätt 1963]; Život sv. Leopolda z Castelnuovo, [pramen neznámý]; krom toho přeložil ještě tři další knihy, jejichž bibliografická anotace se nezachovala.

⁷² Postoj moderního člověka vůči Kristu. SC 11, 1994, s. 3–7; Kristovo hrdinství. SC 1, 1997, s. 6–8 a 5, 1997, s. 12–14; Ježíšova inteligence. SC 3, 1997, s. 7–9; Ježíšův

Jan Ev. (Jiří) VÍCHA [kart. 189 + PAK] {*Joannes Evangelista a Skřípov*}

Jan Ev. Vicha se narodil 12. 6. 1923 ve Skřípově u Opavy. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 1. 8. 1940, doživotní sliby složil 5.8.1945 a na kněze byl vysvěcen 20.6.1948. Na Katolické teologické fakultě Univerzity Karlově v Praze začal po kněžském svěcení studovat dogmatickou teologii. Kvůli internaci v dubnu 1950 však doktorská studia nemohl dokončit, protože i po propuštění měl jen omezená občanská práva a roku 1961 byl ve zinscenovaném procesu obviněn z ilegálního vyučování teologie a odsouzen na 14 let vězení v nejtěžší nápravně výchovné kategorii. V této době napsal své básnické sbírky. Propuštěn byl až na všeobecnou amnestii roku 1968. Po krátkém působení v civilním zaměstnání dostal v roce 1969 státní souhlas k duchovnímu působení a až do své smrti 28. 9. 1997 žil a působil ve Fulneku. Od roku 1970 spolu s P. Bernardem Bartoňem vytvářel „novou“ tajnou kapucinskou provincii, která existovala nezávisle na provincii oficiální. Byl uznávaný exercitátor a dával až 20 týdenních kurzů ročně. Tři jeho básně jsou zhudebněny do Společného kancionálu českých a moravských diecézí z r. 1986 a násl. (č. 322, 843, 844). Dne 5. 7. 1995 bylo jeho dílo oceněno na Velehradě děkovným uznáním České biskupské konference. Kromě celé řady překladů řeholních textů napsal:⁷³

Dílo: Krajina Milost. Kostelní Vydří 1994.⁷⁴; Krajina Milost. Vranov nad Dyjí 1991; Poesie in sborník Bitov, sv. 5/6. Vranov n. Dyjí 1993; Verše psané pro mlčení. Velehrad 1997; Texty písní: č. 322: Před tvou tvář stojím, Bože, č. 843: Pane žní a nepozatých polí, č. 844: Bůh je láska, in Kancionál. Společný zpěvník českých a moravských diecézí, Praha 1986.

Metoděj (Josef) SLÁDEK [kart. 180 + PAK] {*Methodius a Třebíč*}

Metoděj Sládek se narodil 17. 2. 1924 v Třebíči. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 1. 8. 1940, doživotní sliby složil 5. 8. 1945 a na kněze byl vysvěcen 20. 6. 1948. Následně začal na KTF Univerzity Karlovy v Praze dělat doktorát z patrologie. Již v roce 1950 byl ovšem spolu s ostatními internován v Želiví a propuštěn byl až 22. 10. 1955. Následně pracoval jako frézař v ZMS Třebíč a spolupracoval se Slovanským ústavem ČSAV v Praze, pro který dělal excerpce staroslověnských památek a jejich srovnání s řeckými a latinskými předlohami. Roku 1961 byl znovu odsouzen na 7 let, neboť i po internaci nepřestal být činný jako řeholník. Odpykal si 3 roky a 18 dní, pak byl podmínečně propuštěn 11. 6.

pozorovací talent. SC 4, 1997, s. 13–15; Kristovo hrdinství. SC 5, 1997, s. 12–14; Kristus je bez hříchu. SC 6, 1997, s. 9–11; Kristus má všechny ctnosti. SC 7, 1997, s. 10–12; Kristovo pojetí člověka. SC 8, 1997, s. 8–10; Podstata Kristovy lásky: soucítění s člověkem. SC 9, 1997, s. 8–10; Kristovo hodnocení bohatství a chudoby. SC 10, 1997, s. 11–13; Kristova vidění a nadpřirozené jevy. SC 11, 1997, s. 12–14; Moje zážitky s kriminálem. SC 11, 1997, s. 25–27; 12, 1997, s. 25–27.

⁷³ Dále vydal samizdatem: Komentář ke Konstitucím sester sv. Cyrila a Metoděje, samizdat bez vr.

⁷⁴ Báseň »Milosrdní« z tohoto cyklu byla publikována i v SC 5, 1994, s. 3.

1964 s ohledem na amnestie z r. 1953 a 1955. Zemřel 23. 4. 2000 v Olomouci. Kromě bohaté překladatelské činnosti a tvorby kvalitních kapucínských formačních materiálů, které bohužel byly šířeny jen pro úzký kruh kapucínů, bylo po roce 1989 vydáno:

Dílo: Chválíme Boha se svatým Otcem Františkem. Praha 1992; Myšlenky sv. Františka na každý den, Praha 1993 (předtím samizdatem); Novéna k Duchu svatému, Olomouc, bez vr.; Obnova svátostí. Praha 1993; Ve škole sv. Františka. Uherské Hradiště, bez vr.; [Sv. Bonaventura], Šest křídel serafínů (soukromý výtisk). Třebíč 1987.

Šimon (Šimon) BATORY [PAK]⁷⁵

Narodil se roku 1963, pochází z Lendaku (Slovensko). Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 6. 8. 1983 a stal se členem tzv. tajné „provincie mimo evidenci“. Doživotní sliby složil 3. 10. 1993 a na kněze byl vysvěcen 10. 12. 1994. V současnosti působí při klášteře v Brně.

Dílo: Putování za sv. Františkem (Exercicie 2000). Praha 2001.

Bonaventura (Jiří) ŠTIVAR [PAK]

Narodil se roku 1963 a pochází z Ostravy. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 26. 9. 1987, doživotní sliby složil 15. 3. 1991 a na kněze byl vysvěcen 7. 9. 1991. Následně studoval v letech 1991–94 na Papežské antoniánské univerzitě v Římě, kde 11. 4. 1994 obhájil disertační práci a 12. 6. 1995 získal doktorát z teologie. V letech 1994–2007 byl rektorem kapucínského studia v Olomouci. Nyní působí při klášteře v Brně.⁷⁶

Dílo: L'Ascesi interiore nelle Admonitiones di S. Francesco e nell'Epistola continens XXV Memorialia di S. Bonaventura. Roma 1994; Františkánské prameny I. Spisy sv. Františka a sv. Kláry. Velehrad 2001; Františkánské prameny II. Legendy o sv. Františkovi z let 1226–1235. Velehrad 2003; Františkánské prameny III. Legendy o sv. Františkovi z let 1240–1253. Velehrad 2008; Kniha o modlitbě. Olomouc 2007 (odborná revize textu a předmluva); Křesťan na vojně, Olomouc 1994; Křesťan na vojne, Prešov 1998 (překlad Jan Pitoňák); Modlitba Otců pouště. Olomouc 1998; Po stopách kapucínských svatých. Kostelní Vydří 2008 (Odborná revize textu a předmluva); Sazenička svatého Františka, Olomouc 1996.⁷⁷

⁷⁵ Ze samizdatu jsou zvláště významné (bez místa a roku vydání): Slova našeho svatého Otce Františka (výběr ze spisů sv. Františka); Noviciátní formace (5 svazků); Naše cesta k Bohu; Katechismus pro dospělé; Zvyky kapucinek; S Františkem na cestě životem; Františkánské rozmlouvání. Dále natočil mnoho formačních magnetofonových pásků, z nichž nejzajímavější je Život sv. Františka a nespočet článků do časopisu Serafínská cesta.

⁷⁶ U bratří, kteří vstoupili do řádu po roce 1965, se již latinské ekvivalenty řeholních jmen neuzívají a ani jim nebyly udělovány.

⁷⁷ Časopisecky publikoval: Klára, jak ji (ne)známe z historických pramenů. Poutník II/2+4–12, 1995, s. 19–22 a III/1–7, 1996, s. 19–22; (spolu s J. Andrese); Numerologické aspekty díla sv. Bonaventury. Universum č. 20, 31, 1996, s. 34–41.

Benedikt (Roman) HOFER [PAK]

Narodil se roku 1966 a pochází ze Šumperka. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 26. 9. 1987, první sliby na tři roky složil 9. 9. 1989. Byl studentem teologie v Olomouci. S dovolením provinciála vystoupil z řádu dne 1. 6. 1992.

Dílo: Krypta kapucinského kostela P. Marie Andělské v Praze na Hradčanech. Příspěvek k historii kapucinského řádu v Čechách a na Moravě. Praha 1992.

Pacifik (Miroslav) MATĚJKA [PAK]

Narodil se roku 1963 a pochází z Blanska. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 1. 8. 1990, doživotní sliby složil 30. 9. 1995 a na kněze byl vysvěcen 24. 5. 1997. Od roku 1997 se zabývá publikační činností v oboru dějin Provincie kapucínů v ČR. V letech 2005–07 studoval na Papežské gregoriánské univerzitě v Římě, kde 2. 10. 2007 získal licenciát z biblické teologie. V současnosti je činný při klášteře v Praze na Novém Městě a je posluchačem doktorandského studia biblických věd na KTF UK v Praze.

Dílo:⁷⁸ Ne měšcem a mečem ale bezbranností lásky. Velehrad 1999 (vyšla také italská mutace knihy: Né attraverso una scarsella né attraverso una spada, ma attraverso un atteggiamento di una carità inerme, s obrazovou přílohou: La tavola fuori testo, Velehrad 1999; dále pak existuje německá mutace: Nicht durch

⁷⁸ Časopisecky publikoval: Tradice serafinských škol v kapucinském řádu in: *Universum* 3, 35, 2000, s. 28–30; Kapucinské školství v 17.–19. století, in: <http://www.vosapspektrizik.cz/piariste/index.htm> (Praha 2002); Strípek z pobělohorské rekatolizace. In: Čornejová, Ivana: Úloha církevních řádů při pobělohorské rekatolizaci. Praha 2003, s. 111–151; Seznamy představených kapucinských klášterů podřízených provinciálátu v Praze (1599–2005). *Paginae historiae* 13, 2005, s. 140–269; Seznam provinciálů, definitorů a ostatních představených správních jednotek kapucinského řádu s historickým sídlem v Praze (a Vídni). *Paginae historiae* 14, 2006, s. 261–343. Pavlovská reinterpretace, Izaiášských textů v listu Římanům. In: Tichý L. – Opatrný D. Ced. Dále v letech 1998–2007 pravidelně publikoval v časopise Poutník. Vynechávám příspěvky, kterou jsou pouze překladem cizojazyčných článků. Z vlastní tvorby se zdá vhodné zmínit alespoň tyto: 400 let kapucínů v Čechách a na Moravě. In: Poutník 2–5, 1999; Milostná socha Panny Marie v klášteře kapucínů na Hradčanech. Poutník 7, 1999; Vzpomínka na jednu z velkých postav galerie staropražských hudebníků (P. Barnabáš Weiss). Poutník 8, 1999; Vzpomínka na kapucína Václava Anselma Špačka. Poutník 9, 1999; Počátek kapucinské reformy a br. Matouš z Bascia. Poutník 5–6, 2000; Vzpomínka na bratra Metoděje Sládku. Poutník 8, 2000; Výklad Loretánské litanie. Poutník 8–10, 2001; Několik myšlenek. Poutník 11, 2001; Na cestě k větší jednotě františkánské rodiny. Poutník 12, 2001; Vzpomínky na studijní cestu po Francii. Poutník 12, 2001; 1–7/2002; Historické první setkání všech provinčních představených františkánské rodiny v ČR. Poutník 7, 2002; Br. Eliáš (Bombarone) di Coppi a město Cortona. Poutník 4, 2002; Vzpomínka na br. Juvenála Antonína Valička. Poutník 6, 2002; Zamyšlení nad františkánským chápáním bratrství. Poutník 8, 2002; Otec Pio svatořečen. Poutník 8, 2002; „Poutník“ sám o sobě. Poutník 10, 2002; Vzpomínka na br. Bernarda Josefa Bartoně. Poutník 10, 2002; Druhé setkání Františkánské rodiny v ČR. Poutník 2, 2003; Rozbor modlitby „Klaníme se ti...“. Poutník 2, 2003; Bl. Marek z Aviana – světec spojené Evropy. Poutník 5, 2003; Seriál o životě a dívech sv. Pacifika Divini. Poutník 1–12, 2004; Oslava sv. Anežky České aneb Třetí

Schwert und Beutel, sondern durch die Wehrlosigkeit der Liebe, s obrazovou přílohou: Die Bildbeilage zur Publikation. Velehrad 1999); Prvopočátky kapucínského řádu, Praha – Olomouc 2002, 2005, 2010; Nekrologium Provincie Kapucínů v ČR, Praha 2009

Rafael (Zdeněk) BUDIL [PAK]

Narodil se roku 1963 a pochází z Prahy. Do řádu Menších bratří kapucínů vstoupil 31. 8. 1998, doživotní sliby složil 21. 6. 2002 a na kněze byl vysvěcen 21. 12. 2002. Po svěcení krátce působil v Brně, v současnosti působí v Olomouci.

Dílo: NeSkutečné příběhy. Olomouc 2002.

Petr z Alk. (Petr) PETŘIVALSKÝ [PAK]

Narodil se roku 1973 a pochází z Přerova. Do kapucínského řádu vstoupil 30. 8. 1999, doživotní sliby složil 23. 9. 2006 a na jáhna byl vysvěcen 22. 11. 2008. V současnosti studuje archivnictví a pomocné vědy historické na FF UK v Praze.

Dílo: Mřížoví suchých stromů, Do propletených větví, Rozvěšuji síť – vítězné básně z 12. roč. Literární soutěže pro studenty UP v Olomouci, v oboru poezie. In: Žurnál UP v Olomouci, č. 29 [2006] s. 9 a báseň Rozvěšuji síť in: Sborník Literární ceny Vladimíra Vokolka 2006, Děčín 2006, sv. 19, s. 41.

Významnější nekapucínští autoři knih a článků o českomoravské provincii

František TISCHER

Narodil se 23. 6. 1872 v Jindřichově Hradci. Byl knězem a synem prvního černínského zámeckého archiváře v Jindřichově Hradci. Autor byl českým historikem, konsistorním radou a od r. 1898 arcibiskupským archivářem, Je autorem řady studií a článků k českým církevním dějinám 16.–18. století. Jeho osobní fond (písemnou pozůstalost) opatruje Archiv Národního muzea v Praze. Od roku 1912 byl mimořádným členem Královské české společnosti nauk v Praze, zemřel 19. 1. 1939 v Praze.⁷⁹

Z jeho četné publikační činnosti zmíním pouze: Uvedení řádu Kapucínů do Čech okolo roku 1600. Věstník král. české spol. nauk, třída Filozoficko-Jazykozpytná 45, 1907/1, s. 20–21.⁸⁰

setkání Františkánské rodiny v ČR. Poutník 2, 2004; Něco málo o existujících ostatech sv. Anežky. Poutník 2, 2004; Zpráva o putování ostatků sv. Kláry Českou Republikou. Poutník 7, 2004. Zcela opomenuty jsou články do provinčních neveřejných periodik Zprávy z Provincie (1997–2008) a Angelus Capuccinus (2001–2005).

⁷⁹ Více o jeho osobě viz Hoffmannová, Jaroslava – Pražáková, Jana: Biografický slovník archivářů českých zemí. Praha 2000; Trnka, Miloslav: Archiváři a rodopisci v drobné grafice XX. Století. Rodopisná revue, 2, 2002; Ottův slovník naučný. Praha 1888–1909 (28 sv.), heslo Tischer František.

⁸⁰ V tomto svém příspěvku koriguji jeho údaje obsažené v citovaném článku, s. 14–16, 20–55.

Otto KAMSHOFF

Narodil se 2. 12. 1867 v Kleve (německé Porýní). Na kněze byl vysvěcen 16. 4. 1895. Od roku 1903 působil v Diecézi litoměřické. Působil jako farář v Desné u Tanvaldu a pak do roku 1912 v Předlicích. Konec života strávil ve Zwettlu, Diecése St. Pölten [A]. Zemřel 19. 7. 1920. Rád cestoval a napsal i několik strhujících cestopisů. Především ale psal historické monografie a zvláště pak knihy o dějinách kapucínů v Čechách.

Kapucínů se týkají následující monografie: *Aus der böhmischen Kapuzinerprovinz. Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Deutschen in Böhmen* (dále MVGDB) 48, 1910, s. 496–506 (článek pojednává o okolnostech rozdělení Česko-rakouské provincie 28. 4. 1673 včetně citace příslušných bul); *Die Bunte Bilder aus der Kapuzinerwelt. Varnsdorf 1905*; *Die Passionsbrudereschaft bei den Kapuzinern in Köln (1612–1803)* [archiconfraternitas sub invocatione acerbissimae passionis Domini nostri Jesu Christi eiusque vivificae crucis]. Varnsdorf 1909 (bratrstvo založil 2. 1. 1612 při kolínském klášteře proti vůli řeholníků avšak za jejich účasti pražský arcibiskup Jan Lohelius); *Die Provinziale der böhmischen Kapuzinerprovinz. MVGDB 50, 1912, s. 445–450* (stručně jsou charakterizováni provinciálové do roku 1827); *Eine Geißlerbruderschaft in Prag. MVGDB 48, 1910, s. 54–59*; *Schriftsteller der böhmischen Kapuzinerprovinz. MVGDB 50, 1912, s. 281–285* (zahrnutí jsou vybraní kapucíni do 19. století); *Vier Gottesstreiter aus dem Kapuzinerorden. Dresden 1908*; *Zur Geschichte der Kapuziner in Böhmen. MVGDB 47, 1909, s. 247–252* (článek pojednává o Valerianu Magni a dalších významných osobnostech Česko-rakouské provincie v 17. století).

Příloha 1**Provinční archiváři a sekretáři**

V období josefinismu, kdy počty bratří v klášterech byly násilně redukovány na neměnné číslo, tzv. numerus clausus, dochází k situaci, že mladší bratři dobrovolně odcházejí pryč z klášterů na různé fary, aby umožnili v klidu dožít v klášterech těm starším, kdo již nemohli být pastoračně činní. Je zřejmé, že za této situace muselo nutně docházet ke kumulaci úřadů a že úlohu provinčního kronikáře a historika velmi pravděpodobně převzal buď provinční archivář nebo provinční sekretář. Jen velmi zřídka se nám v dobách těžké krize kapucinského řádu v soupisech bratří někdo vynoří přímo uveden s některou z těchto funkcí. A takový stav trval prakticky plných sto let až do poslední dekády 19. století. Z tohoto důvodu považujeme za správné uvést zde alespoň seznam těch, kteří se občas objeví při pečlivém prolistování katalogů a soupisů a analů jako provinční archiváři nebo provinční sekretáři. Neboť jak sekretář, tak i archiváři velmi pravděpodobně v některých dobách částečně či úplně suplovali funkci kronikáře a historika a byli autory nejrůznějších dobových dokumentů. A protože by snad nebylo vhodné takový soupis omezovat jen na dobu josefinismu, podáme zde soupis všech známých bratří s touto funkcí. Ve staré době do r. 1754 uvádíme bratry pomocí řeholního

jména a místa původu, jak to bylo dříve zvykem. Po tomto datu, kdy se ustavil Provincie v dnešním územním rozsahu, uvádíme bratry příjmením, protože v této době již bývají příjmení (až na výjimky uváděna).⁸¹

před 1635	(tyto funkce se v Análech neobjevují)	
1635–39	P. Theodor ze Salcburku: OS	P. Jindřich z Würzburgu: OS
1639–41	P. Pavel z Falcka: OS	
1646–50	P. Theodor ze Salcburku: OS	
1650–52	P. Egid z Friburgu: OS	
1652–53	P. Valentýn ze Stuttgartu: OS	
1653–56	?	br. Bazil z Lince: OS
1656–59	P. Bonaventura z Budějovic: OS	
1659–62	?	br. Bazil z Lince: OS
1662–65	P. Bonaventura z Budějovic: OS	br. Achatius z Bavorska: OS
1665–66	P. Gotthard ze Straubingenu: OS	br. Achatius z Rosenheimu: OS
1666–68	P. Gotthard ze Straubingenu: OS	
1668–70	P. Gotthard ze Straubingenu: OS	br. Jovita z Lince: OS
1670–71	?	br. Jovita z Lince: OS
1671–72	?	br. Achatius z Rosenheimu: OS
1672–73	P. Josef z Braunau: OS	br. Achatius z Rosenheimu: OS
1673	P. Florin ze Štýrska: OS	br. Richard z Čech: OS
(28. 4. 1673 byla Česko–rakouská provincie rozdělena na Rakousko–uherskou a Českomoravskou)		
1674–76	P. Haštal z Čes. Budějovic: OS	br. Richard z Čech: OS
1676–77	P. Haštal z Čes. Budějovic: OS	P. Wolfgang z Kaplic: OS
1677–82	?	br. Engelbert z Čech: SR
1682–83	P. Haštal z Čes. Budějovic: OS	br. Antonín ze Štýrska: OS
1683–84	P. Haštal z Čes. Budějovic: OS	br. Petronius z Kaplic: OS
1684–86	?	br. František z Itálie: OS
1686–87	P. Haštal z Čes. Budějovic: OS	
1687–90	P. Haštal z Čes. Budějovic: OS	br. Martin z Jihlavy: OS
1690–91	P. Cherubín z Tyrolska: OS	
1691–94	P. Haštal z Čes. Budějovic: OS	

⁸¹ V následující tabulce užívám následující zkratky: OS = osobní sekretář provinciála; SR = osobní sekretář (Socius Romam iturus) pro cestu do Říma na generální kapitulu; PS = provinční sekretář; AR = provinční archivář; ARL = loretánský archivář. Funkce jmenované pouze pro Moravu zde opomím, protože údaje jsou jen velmi kusé.

před 1635

(tyto funkce se v Análech neobjevují)

1694–95	P. Fortunát ze Strakonice: OS	br. Hipolyt z Jihlavy: OS
1695–97	P. Izaiáš z Lešna: OS	br. Wolfgang z Čech: OS
1697–98	?	br. Wolfgang z Čech: SR
1698–00	P. Izaiáš z Lešna: OS	br. Wolfgang z Čech: OS
1700–01	P. Izaiáš z Lešna: OS	
1701–02	P. Izaiáš z Lešna: OS	br. Marek ze Skalice: OS
1702–03	P. Fortunát ze Strakonice: OS	br. Jeroným z Litomyšli: OS
1703–05	P. Engelmar z Jaworówa: OS	br. Jeroným z Litomyšli: OS
1705–07	P. Jan Kapistrán z Olomouce: OS	br. Jeroným z Litomyšli: OS
1707–08	P. Engelmar z Jaworówa: OS	br. Jeroným z Litomyšli: OS
1708–09	?	br. Jeroným z Litomyšli: OS
1709–11	P. Engelmar z Jaworówa: OS	br. Jeroným z Litomyšli: OS
1711–14	P. Engelmar z Jaworówa: OS	br. Eliáš z Kielcze: OS
1714–15	P. Vilém z Brna: OS	br. Wolfgang z Králík: OS
1715–17	P. Vilém z Brna: OS	br. Ludvík z Mostu: OS
1717–19	P. Ferdinand z Uher. Hradiště: OS	br. Václav ze Znojma: OS
1719–20	P. Arnošt z Mikulova: OS	br. Václav ze Znojma: OS
1720–21	P. Arnošt z Mikulova: OS	
1721–23	P. Arnošt z Mikulova: OS	br. Ananiáš z Jirkova: PS
1723–26	P. Elektus z Kosmonos: OS	P. Rogerius z Prahy ?
1726–28	P. Elektus z Kosmonos: OS	br. Rudolf z Koblenze ?
1728–32	P. Elektus z Kosmonos: OS	br. Rudolf z Koblenze: PS
1732–33	P. Wunibald ze Sokolova: OS	P. Elektus z Kosmonos: PS
1733–34	br. Achatius z Chrudimi: OS	P. Elektus z Kosmonos: PS
1734–36	br. Achatius z Chrudimi: OS	P. Remigius z Rychnova: PS
	P. Donát z Otmochovic: AR	
1736–37	br. Achatius z Chrudimi: OS	P. Remigius z Rychnova: PS
	P. Beatus z Horš. Týna: AR	
1737–38	P. Beatus z Horš. Týna: AR	P. Elektus z Kosmonos: PS
1738–39	br. Josafat z Markovic: OS	P. Elektus z Kosmonos: PS
	P. Beatus z Horš. Týna: AR	
1739–40	br. Jiří ze Smidarů: OS	P. Elektus z Kosmonos: PS
	br. Achatius z Chrudimi: SR	
1740–41	br. Achatius z Chrudimi: OS	P. Elektus z Kosmonos: PS

před 1635

(tyto funkce se v Análech neobjevují)

1741–43	br. Achatius z Chrudimi: OS	P. Rufin z Poříčí: PS
1743–48	br. Achatius z Chrudimi: OS P. Beatus z Horš. Týna: AR	P. Oswald z Kyjova: PS
1748–52	br. Fruktuosus z Čilče: OS P. Beatus z Horš. Týna: AR	P. Oswald z Kyjova: PS
1752–53	br. Fruktuosus z Čilče: OS P. Beatus z Horš. Týna: AR	P. Zachariáš z Otovic: PS P. Elzearius z Poříčí: AR
1753–54	br. Šalomoun ze Šluknova [Gläser]: SR P. Beatus z Horš. Týna: AR	P. Zachariáš z Otovic [Asch]: PS P. Elzearius z Poříčí [Matiegka]: AR
(11. 8. 1754 byla odloučena Slezska kustodie od tohoto data uvádím bratry příjmením)		
1754–56	br. Šalomoun Gläser: OS P. Elzearius Matiegka: AR	P. Zachariáš Asch: PS
1756–58	br. Jan Ev. Rolke: OS P. Elzearius Matiegka: AR	P. Tomáš Heřmanský: PS
1758–61	br. Dominik Hohaus: OS P. Rembert Tichy: AR	P. Tomáš Heřmanský: PS
1761–67	br. Matouš Baumgartner: OS P. Ivan Jaksch: AR	P. Pius Klem: PS P. Rogát Plech.: ARL
1767–69	br. Lev Hensl: OS	P. Anastáz Harnischer: PS
1769–71	br. Antonín Brüll: OS P. Auxilín Starcke: AR	P. Anastáz Harnischer: PS
1771–72	br. Antonín Brüll: OS P. Auxilín Starcke: AR	P. Anastáz Harnischer: PS P. Rogát Plech.: ARL
1774	br. Izidor Straka: OS	P. Heřman Schneider: PS
1782–83	– P. Heřman Schneider: AR	P. Florián Trausler: PS P. Petronius Frühauf.: ARL
(Dne 28. 5. 1783 došlo k rozdělení Provincie na Českou a Moravskou)		
1784–86	P. Kvirín Grundt: AR	P. Heřman Schneider: PS
1791–97	?	P. Heřman Schneider: PS
1797–03	?	P. Theodard Hohlfeld: PS

(Zde údaje chybí, obě provincie klesaly do stále hlubší personální krize)

(Dne 1. 5. 1827 byly obě provincie opět spojeny do Provincie Českomoravské)

před 1635		(tyto funkce se v Análech neobjevují)
1827–39	AR neuveden	P. Josef z Leon. Damm: PS
1842–45	AR neuveden	P. Angelus Michel: PS
1845–57	AR neuveden	P. Philibert Mittelbach: PS
1857–89	AR neuveden	P. Berthold Weiler: PS
(Zde údaje chybí až do r. 1912)		
1912–39	P. Ambrož Smékal: AR	PS neuveden
(Zde se sekretáři a archiváři v katalogu neobjevují)		
1939–44	P. Ambrož Smékal: AR	P. Josafat Konečný: PS
1944–45	P. Eliáš Svatek: AR	P. Josafat Konečný: PS
1945–48	P. Eliáš Svatek: AR	P. Eliáš Svatek: PS
1948–49	P. Eliáš Svatek: AR	P. Juvenál Valíček: PS
1949–50	P. Pavel od Kř. Knespl: AR	P. Juvenál Valíček: PS
(1950–90 byla činnost Řádu násilně potlačena státem)		
1991–97	AR nejmenován	P. Zdislav Falta: PS
1997–99	br. Romuald Jarolímek: AR	br. Romuald Jarolímek: PS
1999–05	br. Romuald Jarolímek: AR	P. Pacifik Matějka: PS
2005–08	br. Romuald Jarolímek: AR	P. Serafín Beníček: PS
2008–09	br. Romuald Jarolímek: AR	P. Pacifik Matějka: PS
2009–	br. Romuald Jarolímek: AR	br. Tomáš Pracný PS

Příloha 2

Kronikáři zaznamenání v análech

Následující seznam může vnést trochu více jasno do autorství jednotlivých částí análů a také rukopisu *Protocollum seu liber Provinciae*, který byl východiskem pro sepsání prvních pěti dílů Análů (srov. Tischer, s. 16). Jestliže dr. Tischer tvrdí, že „*spisovatelem knihy provinční Protocollum seu liber provinciae (pojednávající o dějinách řádu od uvedení do Čech až do r. 1674) jest P. Julianus Turingus*“ (viz Tischer, s. 14) a jestliže současně tvrdí, že „*P. Beatus napsal od r. 1727–1738 všech dvanácte svazků I.–XII. (1599–1700), a do svazku třináctého (1701–1702) strany 1–209*“ (srov. Tischer, s. 15), pak je nutno si položit otázku, co tedy psali zbývající provinční kronikáři uvedení v Análech.

Zdá se mi, že odpověď je ve skutečnosti, že *Protocollum* nekončí rokem 1674 ale až rokem 1777! A příznačné je rovněž i to, že první zadokumentovaný kronikář

je uveden až pro rok 1677, tedy dva roky po smrti Juliána ze Salcburku (Wallensheimba), který dle Dr. Tischer a sepsal Protocollum až po rok 1674.

Naopak nám ale níže uvedené seznamy podávají svědectví o dalších redaktorech Análů, po smrti Beata z Horšovského Týna v roce 1738.

Konkrétně tedy Anály jmenují tyto provinční kronikáře (ve výročních seznamech bratří u příležitosti jednotlivých kapitul).

P. Pavlín z Třebiče [--]+ P. Anastáz z Prahy [--] (pro rok 1677)

P. Hilarius ze Schongau [--] (pro 1697, 1698, 1700, 1705, 1707, 1708, 1709, 1711, 1714, 1715)

P. Ludvík Antonín z Jihlavy [CZEPPANY] (pro 1717, 1719, 1723)

P. Dorotej z Nysy [FISCHER] (pro 1720, 1721)

P. Lucián z Prahy [HLAWACZEK] (pro 1726, 1733, 1734)

P. Serafín z Hlucholaz [MELCHER] (pro 1738)

P. Andronik z Nového Jičína [GEDECK] (pro 1740, 1741, 1751)

P. Klétus z Příboru [KRESTA] (1752, 1753, 1756, 1758)

Zusammenfassung

Literarisch aktive Mitglieder und Unterstützer Kapuzinerordens in Böhmen

Dieser Aufsatz legt eine Liste von Werke der Kapuzinerschriftsteller vor, die in der Böhmisches-Österreichischen und der Böhmisches-Mährischen Kapuzinerprovinz gewirkt haben. Über jeden Autor ist eine kurze persönliche Anknüpfung gegeben. Der Artikel repräsentiert eine freie Fortsetzung der Archivstudien über die Kapuzinerprovinz in der Tschechischen Republik wessen Archivfonds kann man im Nationalarchiv zu Prag finden. Schon bevor wurden zwei andere Aufsätze desselben Autors in *Paginae* publiziert: *Seznamy představených kapucinských klášterů podřízených provincialátu v Praze (1599–2005)*, in: *Paginae historiae* 13, 2005, S. 140–269; und weiter «Seznam provinciálů, definitorů a ostatních představených správních jednotek kapucinského řádu s historickým sídlem v Praze (a Vídni)», in: *Paginae historiae*. 14, 2006, S. 261–343. Der Aufsatz ist auch eine Fortsetzung des Artikels von Otto Kamshoff: *Mitteilungen Vereines für Geschichte der Deutschen in Böhmen* (Prag 1912), und weiter des Buchs von Laurentius Rabas: *Řád kapucinský a jeho působení v Čechách v 17. století* (Prag 1938) sowie der Studie des Dionysius von Genova *Bibliotheca scriptorum Ordinis Capucino-rum* (Genova 1680, 1747, 1852). Berücksichtigt sind auch die Manuscripten von Kapuzinergeneralarchiv zu Rom und von Nationalarchiv zu Prag. Eine wichtige Hilfe für den Forscher repräsentiert der Webportal OPAC »<http://www.ibisweb.it/bcc/>«, der ermöglicht eine Forschung in allen großen Kapuzinerbibliotheken der Welt (Lokalisation auch für das Deutsch) aktuell mit 626.279 Büchern. Das Neues von dieser Studie besteht in einer Revision der Bestimmung des Autores in den Werken von Laurentius Rabas (1938) und Franz Tischer (1907). Zum erstern Mal

legt die Studie eine liste von allen feststellbaren Archivaren und Annalisten vor, die in der Tschechischen Kapuzinerprovinz gewirkt haben und zitiert sie zum erst Mal mit ihren Familiennamen. Am Ende hat der Autor eine liste aller Provinzsekretäre und Provinzarchivisten der Böhmischemährischen Kapuzinerprovinz beischließen.

Annotation

Capuchin Literary Figures in the Czech-Austrian and Czech-Moravian Provinces

This study provides a bibliographic survey of the literary activity of members of the Capuchin Order in the Czech-Austrian and Czech-Moravian provinces from its origins to the present day. It presents findings concerning the literary activities of members of the Order, as well as findings concerning the historiography of the Capuchins.